

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ'. κατὰ ΟΚΤΩΒΡΙΟΝ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ (1).

Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑδάτων.

Μετὰ τὴν εὐμενῆ ὑποδοχὴν τῶν περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑδάτων παρατηρήσεων (2), τὰς ὁποίας πάσας, ὡς καὶ ἄλλοτε εἴπομεν τοῦτο, συνελέξαμεν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀθα-

(1) Προτιθέμενοι ν' ἀσχοληθῶμεν προσεχῶς καὶ περὶ ἄλλων σπουδαίων ζητημάτων, οἷον περὶ ὁδοποιίας, περὶ δασῶν, περὶ φυλακῶν, περὶ ποταμοπλοίας κτλ, παρεδέχθημεν τὴν ἀρχὴν τοῦ νᾶ ὀνομάσωμεν τὰ ταιαῦτα, ἐν μόνον ἀντικείμενον ἀποκλειστικῶς ἀφορῶντα ἡμῶν ἔργα, ὑπομνήματα, ἠθέλομεν μάλιστα προτάξει τὸ περὶ ὁδοποιίας καὶ περὶ δασῶν, ἐὰν μὴ ἐπειγόμεθα ὑπὸ τῆς ἐποχῆς.

(2) Ἴδε Μελίσσης Ἀθηνῶν τόμ. α'. σελ. 63—76.

νάτων ἡμῶν προγόνων (1) ἐκ τῶν τοῦ Πλινίου (2) καὶ ἐκ τοῦ ὀδοιπορικοῦ τοῦ ἀειμνήστου Σιατοβριάνδου (3), ἐπόμενον ἦτο νὰ καταβάλλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς πλειοτέραν ἔρευναν καὶ πρὸς ἐξακριβῶσιν τῶν τότε προχειρῶς δημοσιευθέντων, τοῦλάχιστον, ἵνα μὴ διψῶμεν τοῦ λοιποῦ ἡμεῖς τε καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς φυτικὴ φύσις, καὶ ἵνα διατρανώσωμεν οὕτω τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν εἰς τε τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τὴν σπουδαίαν προσοχὴν, ἣν ἀπέδωκεν εἰς ἀπλᾶς παρατηρήσεις ἀνθρώπου, οὐδεμίαν ἐπ' αὐτῶν εἰδικότητα ἔχοντος, καὶ οὐδὲν ἀντιποιοιούμενου.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἐμάθομεν ὅτι ὁ ἀρχικηπουρὸς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Κ. Σχημῆ μᾶς εἰλήθει πρὸς διακρίνωσιν σπουδαίας τινὰς πληροφορίας περὶ ὑδάτων ἐσπεύσαμεν, καὶ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου Γερμανοῦ ἐμάθαμεν τὰ ἐξῆς.

Κατὰ τὰ 1857, σκαπτομένων τῶν ἀνακτορικῶν κήπων, ἀνεκαλύφθη ὠραιότατη κεφαλὴ προτομῆς τοῦ Δημοσθένους, ὑπ' αὐτὴν ἐκεῖτο ὀγκώδης τετράγωνος πλάξ καὶ ὑπ' αὐτὴν εὐρέθῃ εὐμέγεθες ὑδραγωγεῖον, πλήρες ὕδατος, εἰς βάθος ὀκτῶ περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τῶν κήπων. Ἐρευνῆς δὲ γενομένης, ἀνεκαλύφθη ὅτι τὸ ὕδωρ ἦτον ἄφθονον, ῥέον ἐκ τοῦ ἀρκτικοανατολικοῦ μέρους τῶν ἀνακτορικῶν κήπων πρὸς τὸ δυτικομεσημβρινόν. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ τεθῆ ἐνταῦθα εὐμέγεθες, δι' ἀτμοῦ κινουμένη, ἀντλία, ἣτις καὶ παρηγγέλθη ἀμέσως ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ κήποι τότε εἶχον ἀνάγκη ὕδατος, εἰς ἀπόστασιν πεντήκοντα περίπου βημάτων μεσημβρινοδυτικώτερον τοῦ μέρους ἐκείνου ἠνεώχθη ἕτερον φρέαρ, εὐρέθῃ καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ ὑδραγωγεῖον εἰς ἕξ περίπου μέτρων βάθος, καὶ ἐτίθη ἀντλία, κινουμένη δι' ἵππου. Πεντήκοντα δὲ μέτρα πρὸς δυσμὰς τοῦ μέρους τούτου ἐφαίνετο μέρος τι βαλτώδες, τὸ καλούμενον ἄλλοτε

(1) Ἴδε Πλάτωνος Κριτίαν καὶ Φαῖδρον. — Στράβωνος Γεωγραφικὸν ἔργον βιβλίον 19 καὶ 24. — Παυσανίου βιβλίον πρῶτον κεφ. 19 §. 6. — Ξενοφῶντος περὶ προσόδων κεφ. πρῶτον, καὶ ἀπομνημονεύματα, βιβλίον τρίτον. — Ἀριστείδου τοῦ ῥήτορος Παναθηναϊκά, καὶ Πλουτάρχου Περικλέα.

(2) Ἴδε Πλινίου φυσικὴν ἱστορίαν βιβλίον 31.

(3) Ἴδε Σιατοβριάνδου ὀδοιπορικὸν τόμ. β'. σελ. 67 καὶ 68 μετὰφρ. Ροῦδου.

βοῦδοπνίκτης (1) καὶ ἐνταῦθα ἀνωρύχθη τρίτον φρέαρ, εὐρέθῃ καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑδραγωγεῖον εἰς πέντε περίπου μέτρων βάθος καὶ ἐτίθη χειροκίνητος ὠραιότατη μηχανή, ἡ καλούμενη *τάρια*.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ ἔφθασε καὶ ἡ παραγγελεῖσα ἀτμοκίνητος ἀντλία, δέκα καὶ ἕξ ἵππων δυνάμεως· ἐτίθη ἔνθα τὸ πρῶτον ἀνεκαλύφθη τὸ ὑδραγωγεῖον, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐγένετο τὸ ἐξῆς πείραμα.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀντλίας καὶ εἰς τὴν νόριαν ἐδόθη ἡ δραστηριώτερα κίνησις, τὸ ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης ἀντλούμενον ὕδωρ ὁμοίως ποταμίσκον, ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τὸ ὑδραγωγεῖον ἔρρεεν ἔτι καὶ ἕτερον ὕδωρ, διευθυνόμενον πρὸς τὴν πόλιν.

«Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο δὲν εἶναι ἄρα γε αὐτὸ τοῦτο, τὸ ἀνεκαλυφθὲν πρὸ τινῶν ἐτῶν καὶ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ναγίου Νικοδήμου; δὲν εἶναι ἄρα γε αὐτὸ τοῦτο, τὸ διερχόμενον καὶ ὑπὸ τὸ φρέαρ τοῦ Κυρίου Ἐἰνδεστάμ, πρέσβειος τῆς Ἰουδαίας; ἀλλὰ ποῦ ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ τοῦτο; δὲν εἶναι ἄρα δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ μὲ μικρὰν δαπάνην εἰς τὴν πόλιν;» Τὰς ἐρωτήσεις ταύτας μᾶς ἀπηύθυνε μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἀφελείας ὁ ἀξιοτίμος Κύριος Σχημῆ, καὶ ἔπειτα προσέθηκε τὰ ἐξῆς.

«Παρὰ τὴν θέσιν, τὴν καλουμένην ἄλλοτε βοῦδοπνίκτης, εὐρέθη ἕτερον εὐμέγεθες, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ξηρὸν ὑδραγωγεῖον, διευθυνόμενον πρὸς τὴν πόλιν, καὶ φθάνον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας τοῦ συντάγματος· μὲ χιλίων περὶ τοῦ ταλλήρων δαπάνην, ἐσυμπέρανε, δυνάμεθα νὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τοῦ βοῦδοπνίκτου εἰς τὸ ξηρὸν ὑδραγωγεῖον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ συντάγματος μίαν περίπου ὀκτὸν ὕδατος.»

Εὐχαριστήσαντες τὸν ἀγαθὸν τούτον ἄνδρα διὰ τὴν περισπούδαστον ταύτην εἶδησιν, ἠρωτήσαμεν αὐτὸν, ἐὰν δυνάμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν καὶ νὰ κάμωμεν χρῆσιν τοῦ ὀνόματός

(1) Σ. Σ. Ἐνταῦθα δὲν εἶναι ἄρα γε τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος μνημονευόμενα ὕδατα αἰετὸν μὲν τῶν αἰ πηγαλ, καθαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὡς γαστρὸν ἐκτὸς τῶν τοῦ Διοχάρου καλουμένων *Πυλῶν*, πλησίον τοῦ *Λυκείου*; Ἴδε Στράβ. Γεωγρ. βιβλ. ἕκτον κεφ. α. §. 19 Ἀττικὴ.

του, οὐ μόνον τούτο μᾶς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀκόμη πηγάδας δύναμαι νὰ σᾶς δείξω» ἄμ. ἔπος ἄμ. ἔργον ἀμφοτέροι διευθύνθημεν πρὸς τὸν Ἰλισσόν, διετρέξαμεν πᾶσαν τὴν κοίτην αὐτοῦ, εἰσήλθομεν εἰς ἅπαντα τὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν λήγοντα εἰς αὐτὸν ξηρὰ μὲν τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ καὶ πολλαχοῦ ὑπογείως ἀναβλύζοντα ρυάκια, ἐφθάσαμεν μέχρι πέραν τῆς πηγῆς τῆς λεγομένης τοῦ Μερτροῦδ, ἀπῆλθομεν εἰς τὴν Ζωοδόχον πηγὴν, ἐρευνήσαμεν τὰ μέρη, ἔνθα κατὰ τὰ 1835 ἕτερός τις Γερμανός, τοῦ ὁποίου λησμονῶ τὸ ὄνομα, εἶχε στήσει βυρσοδεψεῖα, καὶ ἐπανήλθομεν περὶ τὴν μεσημβριαν, λίαν μὲν κεκμηκότες ἀμφοτέροι διὰ τε τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου καὶ τὴν πεντάωρον βιάσειν εἰς ἀνώμαλον ἔδαφος, ἀλλὰ συνάμα καὶ πλήρεις χαρᾶς διὰ τὴν προσγινομένην εἰς ἐμὲ μὲν σπουδαιοτάτην ἀνακάλυψιν· εἰς δὲ τὸν ἀγαθὸν Γερμανὸν ἐνδόμυχον καὶ φυσικὴν εὐχαρίστησιν, διότι ἠδυνήθη νὰ ἰκανοποιηθῆ τὴν περιέργειάν μου.

Ἐν τῇ ἐκδρομῇ δὲ ταύτῃ εἶδομεν τὰ ἐξῆς. Κατὰ μεγάλην τινὰ ἀπόστασιν, δύο καὶ μέχρι τριῶν ἴσως σταδίων ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ, ἄφθονον ποσότητα ὕδατος, βέροντος ποῦ μὲν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ, ποῦ δὲ ὑπογείως καὶ ἀλλαχοῦ κατὰ τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὄχθας· ἐνταῦθα ἀπλῆ ἐκκαθάρσις τῆς κοίτης ἀπὸ τῶν ἐπιχώσεων καὶ κατασκευῆ τεχνητῆς στερεᾶς καὶ μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν ὑπόγειον ῥοὴν κοίτης ἀρκεῖ ν' ἀσφάλισι μεγάλην ποσότητα ὕδατος πρὸς πόσιν τῶν ἀνθρώπων ἢ καὶ πρὸς πότισιν τῶν κατωτέρω τῆς Καλλιβρόης κτημάτων· ἐὰν δὲ φραχθῆ ποῦ τῆς τοιαύτης στερεᾶς καὶ τεχνητῆς κοίτης ἢ πρὸς τὰ κάτω ῥοὴ τοῦ ὕδατος διὰ τῆς οὕτω δὴ καλουμένης δέσεως, δυνατόν εἶναι νὰ ἀνυψωθῆ τούτο μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πόλιν. Εὐτυχῶς αὐτὸ τοῦτο ἐπεχείρησε πρό τινων ἡμερῶν ἀξιεπαίνως ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ πληρεστάτη ἐπιτυχία θὰ στέψῃ μετ' οὐ πολὺ καὶ διὰ μικρᾶς δαπάνης τὰς προσδοκίας. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἀνωτέρω τῆς δέσεως ταύτης ἂν ποτε ἀποφασίσωσι νὰ διέλθωσι καὶ ἤδη τὸν Ἰλισσὸν ἀνυπόδυτοι οἱ φιλόσοφοί μας, ὡσπερ ὁ Σωκράτης, θὰ βρέξωσι τούτους θεβαίως, καὶ θὰ αισθανθῶσι τὴν ψυχρότητα τοῦ ὕδατος.

Ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Μερτροῦδ ῥέει τῷ ὄντι ποσότης τις ὕδατος, ἀλλ' ἡ ποσότης αὕτη εἶναι τοσοῦτον μικρὰ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπόστασις καὶ ἡ ἀνωμαλία τοῦ ἐδάφους τοσαύτη, ὥστε φρονοῦμεν, ὅτι ἡ δι' ἰδιαιτέρου ὑδραγωγείου εἰσαγωγή

αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν οὐ μόνον ἐπωφελὴς δὲν θὰ ἦναι εἰς τὸν ἐπιχειρήσοντα αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιος. Δυνατὸν ὅμως θὰ ἦτο νὰ χρησιμοποιηθῆ κατὰ τὰς πέριξ γαίας τὸ ναμάτιον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αἱ γαίαι αὗται κατὰ δυστυχίαν εἶναι ἀνώμαλοι.

Ἄλλ' ὅσον ἐπουσιώδες εἶναι τούτο, τοσοῦτον οὐσιωδέστατον εἶναι νὰ ἐρευνηθῶσιν ἀκριβῶς ἅπαντα τὰ πέριξ, ὅπου πάλαι ποτὲ εἶχεν ὁ Γερμανός τὰ βυρσοδεψεῖα. Πολλαχοῦ τῶν μερῶν τούτων ὑπάρχουσι μεγάλα ὑδραγωγεῖα, ἔχοντα καὶ σήμερον ὕδωρ· ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσι τοσαῦται ἐπιχώσεις καὶ ἀκαθαρσίαι, ὥστε τὸ ὕδωρ ἀναγκάζεται ν' ἀναβλύξῃ πολλαχοῦ πέριξ τῶν ὑδραγωγείων τούτων. Ταῦτα δὲ, καίτοι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς κείμενα, καὶ ἄφθονον καὶ προφανῶς βέρον ὕδωρ ἔχοντα, εἰσέτι ὅμως κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Κ. Σχημῆθ δὲν ἐρευνηθήσαν. Καὶ ἐνταῦθα νομίζομεν, ὅτι διὰ μικρᾶς δαπάνης δυνατόν εἶναι νὰ εὕρεθῆ ἄφθονον ὕδωρ.

Ἐν τῇ Ζωοδόχῃ πηγῇ, παρὰ τῷ ὁμωνύμῳ ναϊδίῳ, ὑπάρχει διαυγέστατον καὶ ἄφθονον ὕδωρ, ἰδιόκτητον τῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων, καὶ χρησιμεῖον πρὸς πότισιν δύο λαχανοκήπων, ἐξ ὧν καρποῦται ἡ Μονὴ χιλίας διακοσίας, νομίζομεν, δραχμᾶς κατ' ἔτος. Τὸ ὕδωρ τοῦτο, διὰ νὰ λάβῃ φαίνεται μεγαλειτέραν ῥοὴν, φράσσεται ἐνίοτε ἐντὸς στενωπάτης καὶ λίαν ἐπιμήκουσ δεξαμενῆς, ὁμοιάζουσῃς ὀχετὸν, κεκαλυμμένην ἔχοντα καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Ἡ πολλακίς γενομένη πέραν τοῦ μέτρου ἐπιφραξίς αὕτη συνετέλεσε, φρονοῦμεν, εἰς τὸ νὰ λάβῃ ἄλλην διεύθυνσιν μεγάλη ποσότης ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπάρχον εἶναι ἄφθονον, ζυγίζον ἡμίσειαν περίπου ὀκτᾶν, καὶ διὰ μικρᾶς δαπάνης φθάνει μέχρι τοῦ γενικοῦ ὑδραγωγείου τῆς πόλεως. Ἀναγκαῖον ὅμως καθίσταται νὰ ἐκφραχθῆ καὶ καθαρισθῆ ἡ ὀχετὸν ὁμοιάζουσα δεξαμενῆ, νὰ γείνη ἔρευνα πρὸς εὕρεσιν καὶ τοῦ λοιποῦ, ὀπολεσθέντος, ὕδατος καὶ οὐδέποτε τοῦ λοιποῦ νὰ φράσσεται τοῦτο. Τὸ πολύτιμον τοῦτο ὕδωρ φρονοῦμεν, ὅτι εἶναι ἀδίκον νὰ χάνηται ἕνεκα ἀκηδίας τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἢ νὰ χρησιμεύῃ μόνον πρὸς πότισιν δύο λαχανοκήπων, εὐτελέστατον εἰσόδημα παρεχόντων.

Ταῦτα ἰδόντες καὶ ἐρευνήσαντες διὰ τῆς καλοκαγαθίας τοῦ Κυρίου Σχημῆθ ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐρευνησῶμεν ἐπισταμένως καὶ ἅπαντα τὰ μέρη, εἰς ἃ ἄλλοτε ὑπῆρχεν ὕδωρ καὶ εἰς ἃ δυνατόν εἶναι ν' ἀνευρεθῆ καὶ σήμερον. Τὴν ἐπιούσαν λοιπὸν παραλαβὼν δύο ὁδηγοὺς εἰσήλθομεν εἰς τὴν κοίτην τοῦ Κηρισ-

σοῦ σμικρὸν δὲ προχωρήσας ἀνωτέρω τῆς γεφύρας, τῆς μεταξὺ τοῦ ὑδρομύλου τοῦ Κ. Μελετοπούλου καὶ τοῦ ναϊδίου τοῦ ἁγίου Σωφρονίου κειμένης, εὗρον ἄφθονον ὕδωρ, ῥέον κατὰ τινὰς μὲν ἀποστάσεις ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, κατὰ τινὰς δὲ ἄλλας τοσοῦτον πλησιέστατα αὐτῆς, ὥστε καὶ διὰ τῶν χειρῶν μόνον ἐδύνατό τις ν' ἀποσύρῃ τὴν ποτάμιον στερεάν ὕλην, καὶ νὰ φέρῃ τὸ ὕδωρ καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν. Πολλαχοῦ τῆς κοίτης ταύτης εἶδομεν ἀναβλύζον ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ὄχθων αὐτῆς καὶ εἰς τὴν κατ'ἀλήθειαν καταξήρων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ρυακίσκων ναμάτια ὕδατος. Τὸ δὲ πρὸς πότισιν τῶν κτημάτων χρησιμεῖον ἤδη ὕδωρ τοῦ Κηφισσοῦ ἔρρεεν ἐντὸς τῆς τεχνητῆς κοίτης αὐτοῦ, παραλλήλως σχεδὸν τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τούτου. Καθ' ὅλον δὲ τὸ μῆκος τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ εὗρομεν ἄπειρα καὶ εὐρωστώτατα ὑδροχαρῆ φυτὰ, χόρτα, καὶ δένδρα, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξωσι καὶ νὰ εὐεκτώσιν ἄνευ ὕδατος· ἐνιαχοῦ μάλιστα εὗρομεν καὶ πραγματικούς ἐλώθεις δριμύνας. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν καλουμένην δέσιν, ἣτις χρησιμεῖει πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ὕδατος ἀπὸ τῆς φυσικῆς κοίτης καὶ παροχέτευσιν αὐτοῦ εἰς τὴν τεχνητὴν, εἶλομεν ὅτι ἡ δέσις αὕτη, καὶ ἀτέχνως εἶναι κατασκευασμένη, καὶ ἐκ τῆς πολυκαιρίας ἴσως βεβλαμμένη, διότι ἀμέσως ὑπ' αὐτὴν ἀναφαίνεται ἐν τῇ κοίτῃ ἄφθονος ποσότης ὕδατος, ἣτις καὶ χάνεται εἰς μάτην.

Προχωρήσαντες μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, καὶ πολλαχοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρατηρήσαντες ἀναβλύζον ἀπὸ τῶν ὄχθων ὕδωρ, ἐξεπλάγημεν ὅτε εἶδομεν ὅτι αἱ ἐκβολαὶ, ἀντὶ νὰ ᾗναι ἐλεύθεραι, ἵνα ἐξέρχεται ἀπ' αὐτῶν καὶ ῥέῃ ἀκωλύτως τὸ ὕδωρ, τοῦναντίον εἶναι σχεδὸν πεφραγμένοι διὰ τοίχου στερεοῦ ἀβεστοκτίστου, καὶ ὀγκωδῶν λίθων· τούτου ἕνεκα οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι μεγάλη ποσότης ὕδατος, μὴ εὐρίσκουσα ἐλευθέραν ἐξοδὸν, παρεξेत्रάπη καὶ ἠναγκάσθη, οὕτως εἰπεῖν, νὰ λάβῃ ἄλλην ὑπόγειον διεύθυνσιν. Μόνον διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ τεχνητοῦ τούτου προσκόμματος, καὶ μικροῦς πρὸς τὰ κάτω ἀνασκαφῆς καὶ πλατύνσεώς τινος τοῦ στομίου τῶν ἐκβολῶν ἐνδέχεται νὰ διπλασιασθῇ ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος. Τοῦτο ἐνδέχεται νὰ παραβλάβῃ εὐτελῆ ὕλικά συμφέροντα τρίτου, ἔχοντος ἀμέσως ὑπὸ τὰς ἐκβολὰς ὑδρομύλον· ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἢ ὁ δῆμος δύναται ν' ἀγοράσῃ κατ' ἐκτίμησιν καὶ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην τὸν μύλον τούτον καὶ νὰ τὸν καταδαφίσῃ ἀμέσως, ἵνα μὴ ἐξ αὐτοῦ μένωσιν ἄγονοι ἄπειροὶ καὶ λίαν εὐφοροὶ πεδιάδες

τῆς γῆς τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἵνα μὴ διψᾷ καὶ μαραίνεται ἡ ἐν αὐτῇ φυτικὴ φύσις.

Ἐὰν δὲ ἐκκαθαρισθῇ ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ, τοῦλάχιστον ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τοῦ χωριδίου, τοῦ καλουμένου Τουραλί, ἐὰν σρωθῇ αὐτὴ στερεῶς καὶ τεχνιέντως ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν μέχρι τοῦ σημείου τούτου, ἐὰν ἀνασκαφῶσι κατὰ τι καὶ τὰ μέρη ἐνθα ἀναβλύζει ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ, καὶ μετοχευεθῇ καὶ τοῦτο ἀκωλύτως εἰς τὴν νέαν τεχνητὴν κοίτην, τότε οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν, ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἐνδέχεται καὶ νὰ τριπλασιασθῇ, ἢ δ' ἐκ τῆς μικρᾶς πρὸς τοῦτο δαπάνης ὠφέλεια ἔσται ἀνυπολόγιστος. Τὰ δαπανηθόσμενα πρὸς τοῦτο χρήματα ἐνδέχεται νὰ εἰσπραχθῶσιν ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων τοῦ ἀμέσως ἐπιόντος ἔτους. Ἐὰν δὲ καθαρισθῇ καὶ σρωθῇ τεχνιέντως σύμπασα ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ τούτου, καὶ ἰδίως ἐὰν ἐπιμεληθῶμεν κατὰ τι τῆς δενδροφυτείας κατὰ τὰ πέριξ ἡμῶν γυμνά καὶ ἄγονα ὄρη, ἐνδέχεται νὰ εὐρεθῇ τοσοῦτον ὕδωρ, ὥστε καὶ εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας νὰ ἐπαρκῇ (δι' ὄχθων ὅμως τεχνητῶν, καὶ κεκαλυμμένων, καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ διευθυνομένων) καὶ πλεῖστιμον νὰ καταστήσῃ τὸν ποταμὸν τούτον τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ μύλου τοῦ Μελετοπούλου διὰ μικρῶν φορητῶν πλοιαρίων (μαουίνων). Ἡ δὲ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας δαπάνη πρὸς αὐξήσιν ὕδατος εἶναι τοσοῦτον μικροῦ λόγου ἀξία, ὥστε ἐὰν ἀνεπτύσσεται παρ' ἡμῖν ἐνωρίτερον τὸ πνεῦμα τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἤθελον προκαταβάλλει αὐτὴν ἀμέσως οἱ κτηματῖαι. Ἀλλ' ὅ,τι ἠμέλησαν ἢ δὲν ἐδυνήθησαν ἢ δὲν ἐνόησαν οὗτοι νὰ πράξωσιν ἄχρι τούδε, δὲν ὀφείλει ἄρᾳ γε νὰ τὸ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις ἢ ὁ δῆμος καὶ νὰ ἐπιβάλῃ ἔπειτα τὴν δαπάνην ὡς φόρον εἰς τοὺς κτηματῖας; Δὲν πρέπει ἄρᾳ γε νὰ χειραγωγῶσι περὶ τὰ τοιαῦτα τοὺς λαοὺς τῶν αἰ πατρικαὶ Κυβερνήσεις; ὦ! ἐὰν ἐδυνάμεθα νὰ εἰσακουσθῶμεν παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἢ παρὰ τῷ δήμῳ, ἠθέλαμεν συμβουλεύσει νὰ οἰκονομήσωσιν ἔθελον δὴ ποτε δυνηθῶσι χρήματα, καὶ νὰ ἐπιληφθῶσιν ἀμέσως τοῦ ἔργου, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ἐποχὴ, ἵνα ὠφεληθῶμεν τοῦλάχιστον ἐκ τῆς συγκομιδῆς τοῦ ἐπιόντος ἔτους.

Πλήρεις χαρᾶς ἐξ ὅσων εἶδομεν καὶ ἐνταῦθα, τὴν ἐπιούσαν ἀπήλθομεν εἰς Πατήσια, ὅπου πρὸ πολλοῦ ἠκούομεν ὅτι ὑπῆρχον ἄλλοτε ἄφθονα ὕδατα. Παρὰ τινος δὲ νοσημονεστάτου κηπουροῦ, τοῦ Ἀναστασίου Μπαρμάλῃ, ἐμάθομεν ὅτι συνάδελφός

τού τις, σκάπτων πρὸ τριῶν ἐτῶν πρὸς ἐξόρυξιν φρέατος, ἐντὸς τριῶν περιπυο μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀνεκάλυψε τὴν διασταύρωσιν ἀρχαίου, εὐμεγέθους, πλήρους ὕδατος ὑδραγωγείου, διήκοντος ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ διὰ δύο κλάδων διευθυνομένου ἐπίσης μέρος μὲν πρὸς μεσημβρίαν, τοῦτέστι πρὸς τὴν πόλιν, μέρος δὲ πρὸς τὴν θείσιν τὴν λεγομένην ποδοῦσσην· ὅτι ἡ ἀφθονία τοῦ ὕδατος ἦτο τοσαύτη, ὥστε δὲν ἐπέτρεπε τὴν θεμελίωσιν φρέατος, ὅτι διερχομένης ἐκεῖθεν ἡμέραν τινὰ τῆς πρώην Βασιλείσσης καὶ ἰδούσης τὴν ἐκ τῆς ἀνορύξεως τοῦ φρέατος ἀνωμαλίαν, διέταξε τὸν ἀγροτικὸν ἀστυνόμον ν' ἄρῃ αὐτὴν, οὗτος δὲ ἐξετέλεσε κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὴν διαταγὴν ταύτην, ὥστε ὁ εὐρὼν τὸν πολῦτιμον τοῦτον θησαυρὸν, φοβηθεὶς καὶ δυσκολευόμενος νὰ θεμελιώσῃ ἐκεῖ τὸ φρέαρ, ἐκάλυψε τοῦτο καὶ ἠνέωξεν ἕτερον εἰς ὀλίγων σπημάτων ἀπόστασιν, καὶ ἐνταῦθα εὗρεν ἀμέσως σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀφθονον ὕδωρ, ὑποκλεπτόμενον, φαίνεται, ἐκ τοῦ παραρρέοντος ὑδραγωγείου. Ἐνταῦθα καὶ καθ' ὅλα, τὰ περὶ ἡμᾶς ὑπάρχει ὠραιότατος καλαμῶν καὶ πολλὰ ἄλλα ὑδροχαρῆ φυτά. Κατὰ μεγίστην λοιπὸν πιθανότητα ἐνταῦθα ὑπάρχει μεγάλη ποσότης ὕδατος, φθάνοντος καὶ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἢ ἴσως καὶ μέχρι τῆς πόλεως. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ὁ ἰδιοκίτης ἐπὶ τοῦ εὐρεθέντος ὑδραγωγείου ἠκοδόμησε πρὸ ἐνὸς περιπυο μὴνὸς μαγαζεῖον, τὸ κείμενον εἰς τὴν ἐσχατιάν τῶν Πατησίων, ἔνθα συνενοῦται ἡ μεγάλη λεωφόρος τῆς Χαλκίδος μετὰ τινος ὁδοῦ, ἀγούσης εἰς τὸ Ἡράκλειον καὶ τὴν Κηφισίαν. Ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης κώλυμα δὲν εἶναι μέγα· ἀνατολικώτερον τοῦ μαγαζεῖου τούτου ἐὰν σκάψῃ τις, δύναται νὰ εὕρῃ τὸ ὑδραγωγεῖον.

Ἰκείθεν ἀπήλθομεν καὶ εἰς ἄλλας τινὰς ἐποουσιώδεις θέσεις, ἔνθα κατὰ πολλὴν πιθανότητα ὑπάρχει ὕδωρ, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τε τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, καὶ τῆς παρουσίας ὑδροχαρῶν φυτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἰχνῶν ἀρχαίων ὑδραγωγείων ἢ δεξαμενῶν. Ἄλλως δὲ εἶναι ἀπίστευτος ἡ τεραστία ποσότης τοῦ ὕδατος, τὸ ὅποιον εὕρισκει τις, ἐὰν ἀνορύξῃ φρέαρ κατὰ τὰς δυτικὰς ὑποβροίας τῶν πέραν τῶν Πατησίων λοφίσκων.

Τὴν ἐπιούσαν εἰσηλθομεν μόνον εἰς τὴν κοίτην τοῦ Ἡριδανοῦ, τοῦ διερχομένου παρὰ τῷ πολυτεχνεῖῳ, καὶ εἰς μεγάλην μὲν τινα ἀπὸ τῆς πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ γεφύρας ἀπόστασιν, πλὴν μιᾶς ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ εὐμεγέθους καὶ εὐρωστοστάτης

λευκής, οὐδὲν ἄλλο ἄξιον παρατηρήσεως εἶδομεν. Σμικρὸν δὲ τὸ ἀνωτέρω τῶν κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ὄχθην αὐτοῦ κειμένων κεραμείων εὗρομεν προφανῆ λείψανα ἀρχαίου οἰκοδομήματος, πιθανὸν δὲ μεγάλου τινὸς ὑδραγωγείου. Ἀνατολικώτερον τούτου προχωρήσαντες εὗρομεν τέσσαρας ἢ πέντε Κησσιρίτις τετραγώνους ὀγκολίθους, καὶ σμικρὸν τι ἀνατολικώτερον τούτων προφανῆ ἔχνη ἀρχαίας δεξαμενῆς, ὁμοίως ἴσως τῆς γιγνομένης ἤδη ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ἰλισσοῦ· τὰ πάντα ὅμως ὑπ' αὐτὴν καὶ περὶ ἡμᾶς ἦσαν κατὰ ξηρὰ προχωρήσαντες ἀνατολικώτερον ἀπηντήσαμεν ὑγρὸν ἕδαφος, καὶ σμικρὸν τι ἀνατολικώτερον, εὗρομεν ὕδωρ ἱκανὸν, ῥέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀμέσως περὶ αὐτοῦ ὑδροχαρῆ φυτά· τὸ ὕδωρ τοῦτο τότε μὲν ἦτο ἴσον τῶν εἴκοσι περιπυο δραμίων, ἀπελθόντες δὲ καὶ τὴν 3 Σεπτεμβρίου εὗρομεν αὐτὸ ὀλιγοστεῦσαν κατὰ τι· διητρέξαμεν καὶ κατὰ τὸν Ἰόνιον καὶ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον ἅπασαν τὴν κοίτην τοῦ Ἡριδανοῦ καὶ ἀμφοτέρας τὰς διακλαδώσεις αὐτοῦ, καὶ τότε καὶ ἤδη εὗρομεν εἰς ἀπόστασιν δύο μέχρι τριῶν σταδίων ἱκανὴν ποσότητα ὕδατος ῥέοντος ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἔπειτα βυθιζομένου. Προφανέστατα ὅμως γίνεται κατάδηλον, ὅτι ἂν καθαρῶς ἢ ἡ κοίτη καὶ στραθῇ τεχνιέντως καὶ στερεῶς ἢ ἀσφαλισθῇ ἱκανὴ ποσότης ὕδατος, τὸ ὅποιον δύναται τις εὐκόλως καὶ ὀλιγοδαπάνως νὰ παροχρεύσῃ εἴτε εἰς τὴν πόλιν πρὸς πόσιν ἀνθρώπων, εἴτε καὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῶν Πατησίων πρὸς πότισιν τῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς δένδρων.

Πιστεύομεν δὲ ἀδιστακτως, ὅτι τὰ κατ' ἔτος δαπανώμενα πρὸς πότισιν τῶν δένδρων τούτων διὰ μεταφορὰν τοῦ ὕδατος, ἐὰν ἐδαπανῶντο πρὸς ἐκκαθάρισιν τῆς κοίτης τοῦ Ἡριδανοῦ καὶ στραῶσιν αὐτῆς, ἤθελεν ἀσφαλισθῇ διὰ παντός οὐχὶ μόνον ἡ ἀναγκαῖα πρὸς πότισιν τῶν δένδρων τούτων ποσότης ὕδατος, ἀλλὰ καὶ πολὺ μεγαλειτέρα ταύτης, πρὸς πότισιν τῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ὁδοῦ ταύτης καταξήρων ἀγρῶν. Ἡ δὲ αἰξίσις τοῦ ἐκ τῶν ἀγρῶν τούτων εἰσοδήματος ἤθελεν εἶσθαι καθαρὸν καθαρῶτατον κέρδος εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους, καὶ δὲν ἤθελον βλέπει μετ' ἀποστροφῆς βεβαίως εἰ Εὐρωπαῖοι ἐπὶ τῆς διασημοτέρας ὁδοῦ τῆς Πρωτευούσης, ἀνθρώπινα πλάσματα, ἀντλοῦντα διὰ τῶν ὤμων των, δικὴν ἀλόγων ζῶων, ἀπὸ τῶν παρακειμένων φρεάτων ὕδωρ, διὰ νὰ ποτίσωσι τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δένδρα.

Πρὸ πολλοῦ ἠκούομεν ὅτι κατὰ τὴν σχιστὴν λεγομένην πέ-

τραν, τὴν πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων ἀπέχουσαν, ὑπάρχει ὕδωρ, ἀλλ' οὔτε ἡμεῖς οὔτε πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν ἀπῆλθομεν ποτε ἐκεῖ πρὸς ἰκανοποίησιν τοῦλάχιστον τῆς περιεργείας μας, ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ταξειδεύσωμεν πρὸς εὐρεσίαν τῶν πηγῶν τοῦ Νεῖλου. Προχθὲς λοιπὸν τὴν 3 Σεπτεμβρίου, κατερχόμενοι ἐκ τῆς κοίτης τοῦ Ἡραδανοῦ, διευθύνθημεν εἰς τὴν σχιστὴν πέτραν. Πρὶν δὲ φθάσωμεν ἐκεῖ ἀπηντήσαμεν πολλὰς γυναῖκας καὶ παῖδια καὶ ἄνδρας, μεταφέροντας διὰ σταμνῶν νερὸν ἐκείθεν εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ ἄλλους ἀπερχομένους, ἵνα πληρώσωσι τὰ ἀγγεῖά των· καθ' ὁδὸν δ' ἐμάθαμεν, ὅτι μία ὀλόκληρος συνοικία ὑδρεύεται ἐκείθεν, καὶ ὅτι δέκα περίπου οἰκίσκοι ἐκοδομήθησαν διὰ τοῦ ἐκ τῆς σχιστῆς πέτρας ὕδατος· φθάσαντες δ' ἐκεῖ, εὗρομεν πολλὰς γυναῖκας, πλυνούσας ἐπὶ τινος ἀνωμάλου ἐδάφους, καὶ ἐνώπιον ὁπῆς τινος ἄντρου. Εἰσελθόντες δ' ἐν αὐτῷ εὗρομεν ἄφθονον ποσότητα ὕδατος καθαροῦ, ἐκ δύο ὁπῶν ἐρχομένου, τῆς μιᾶς μὲν, κλειμένης πρὸς ἀνατολὰς στενῆς καὶ ἐπιμήκους οὐσῆς, καὶ τῆς ἄλλης, πρὸς ἄρκτον εὐρυτάτης, ἀλλὰ σκοτεινῆς. Οὐδόλως ὄντες προπαρεσκευασμένοι ὅτι θὰ εὗρωμεν ἐν τοιαύτῃ ὑψηλῇ θέσει τοσαύτην ποσότητα ὕδατος καὶ οὐδὲν μεθ' ἡμῶν, οὔτε ἀπλὴν ῥάβδον, πρὸς ἔρευναν τοῦ βάθους φέροντες, ἠρέσθημεν μόνον εἰς τὴν θέαν καὶ εἰς τὴν ἀκοήν, καὶ δι' αὐτῆς δὲ τῆς θέας πειθεταί τις, ὅτι ἡ ἐνταῦθα ποσότης τοῦ ὕδατος εἶναι ἄφθονος καὶ ὅτι πιθανὸν νὰ ἔχη ὑπόγειόν τινα διέξοδον, ἢ εἶδος καταβόθρας. Καὶ τότε μὲν ἠρέσθημεν εἰς τὴν θέαν. Τὴν δὲ 6 Σεπτεμβρίου, παραλαβόντες καὶ τὸν ἀξιότιμον ἔμπορον Κύριον Μαντζαβῖνον καὶ τὸν ἐπιστάτην τῶν κτημάτων μας Ἀθανάσιον Μίχαν, ἀπῆλθομεν πρὸς δευτέραν ἔρευναν· ὁ καλὸς μας Ἀθανάσιος ἐκδιυθεὶς εἰσῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι· ἠρέυνησε σύμπαν τὸ σπήλαιον, μᾶς ἐβεβαίωσε δὲ, ὅτι ἐν αὐτῷ καταρρέει ὕδωρ πολὺ, καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ν' ἀντληθῇ τοῦτο, ν' ἀρθῶσι καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι διὰ νὰ γείνη ἀκριβῆς ἔρευνα.

Ὅτι δὲ προὔξενον εἰς ἡμᾶς τὴν μεγαλειτέραν ἐγτύπωσιν εἶναι τὸ ἐξῆς· ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τῆς πηγῆς ταύτης ὑδρεύονται πολλαὶ, ὡς εἶπομεν, οἰκογένειαι, μεταφέρουσαι τὸ ὕδωρ ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως, καὶ ὅτι ἐν ᾧ εἶναι εὐκολώτατον καὶ λιαν ὀλιγοδάπανον νὰ μεταφερθῇ τὸ ὕδωρ εἰς τὰς οἰκίας των ἢ καὶ εἰς οἶον δὴ ποτε μέρος τῆς πόλεως, ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς ἀπεφάσισε τὴν δαπάνην ταύτην, οὐδεὶς ἐπεχείρησε τὸ Ἡράκλειον! τοῦτο ἔργον.

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Κυβέρνησιν ἢ τὴν Δημαρχίαν νὰ μὴ ἀγλήσωσιν ἀνεξυμνήτητον τὴν πηγὴν ταύτην, διότι ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχη ἐν αὐτῇ μεγάλη ποσότης ὕδατος, ἰκανοῦ ἴσως αὐτοῦ καὶ μόνου νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως. Ἄλλως τε δὲ ἢ πρὸς ἔρευναν τούτου δαπάνη εἶναι μηδαμινῇ, μόλις ἀπαιτοῦνται πεντακόσαι δραχμαὶ, καὶ ἂν δὲν εἴρεθῇ, ὅπως ἐλπίζεται, μεγάλη ποσότης ὕδατος, καὶ αὐτὴ ἡ φαινόμενη καὶ πραγματικῶς ὑπάρχουσα ἤδη εἶναι μεγαλειτέρα ἴσως τῶν δέκα δραμιῶν· δέκα δὲ δράμια ὕδατος ἐνοικιάζεται, ὡς γνωστὸν, κατ' ἔτος ἑπτακοσίας πεντήκοντα δραχμάς.

Πλὴν τῶν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐρευνῶν τούτων, ἐμάθομεν παρὰ μὲν τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κυρίου Λιονουῖου Βερσῆ, ὅτι κατὰ τὸ ὄρος τῆς Πεντέλης εὗρεθῆ πρὸ τριῶν περίπου ἐτῶν μεγίστη ποσότης ὕδατος, ὅπερ καταβυθίζομενον, πρὸς οὐδὲν χρησιμεῖ ἤδη, ἐνῶ εὐκολώτατα δύναται τις νὰ μεταφέρῃ τοῦτο εἰς εὐφύρους πεδιάδας ἢ καὶ μέχρι τοῦ γενικοῦ ὑδραγωγείου τῆς πόλεως. Παρὰ δὲ τοῦ Ἀναστασίου Μπαρραλέξῃ ἐμάθομεν ἐπίσης, ὅτι καὶ κατὰ τινα θέσιν, καλουμένην Βαριμπόπι, ὑπάρχει ἔτερα μεγίστη ποσότης ὕδατος, τὸ ὁποῖον εὐκόλως δύναται τις νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀττικῆς καὶ νὰ καταστήσῃ πᾶσαν σχεδὸν αὐτὴν ποτιστικὴν· ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῶν μεμακρυσμένων τούτων πηγῶν καὶ ἐξ ὅσων ἡμεῖς αὐτοὶ ἰδίας ἀντιλήψεσιν εἶδομεν, ἀδιστακτικῶς ἐπειστήμεν, ὅτι διὰ μικρὰς δαπάνης δυνατὸν εἶναι νὰ τετραπλασιασθῇ ἢ καὶ νὰ πενταπλασιασθῇ τό τε πότιμον καὶ τὸ ποτιστικὸν ὕδωρ. Πρὶν δ' ἐχθῆτωμεν ἐνταῦθα τὰς ἐρεῦνας ταύτας, πολλαχοῦ ἀπῆλθομεν καὶ αὐθις ἐπιτοπιῶς ἤδη ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς λειψυδρίας, ὥστε ὅσα γράφομεν ἐνταῦθα εἶναι ἀπόρροια τῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν προὔξενον εἰς ἡμᾶς αἱ τελευταῖαι ἔρευναί.

Κατὰ δὲ τὴν 15 Ἰουνίου ἐδώκαμεν εἰς τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν Δημαρχίαν ἀναφορὰν, δ' ἣς παρακαλοῦμεν θερμῶς ἑκατέραν τῶν ἀρχῶν τούτων νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου (1) ἢ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς ἡμᾶς ἢ ἀδεία νὰ σχηματίσωμεν μετοχικὴν πρὸς τοῦτο ἐταιρίαν, ἀφ' οὗ πρότερον προηγηθῇ νόμος, ἐπιτρέπων ἐπὶ ἀποζημιώσει καὶ τὴν ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς κτήμασιν ἔρευναν, καθὼς καὶ καταναγκαστικὴν τὴν διάβασιν ὑδραγωγείων ἢ τὴν κα-

(1) ἰδὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν τόμ. α. σελ. 289.

τασκευὴν δι' ὑδραυλικῶν μηχανῶν ἐργαζομένων καταστημάτων. Ἐν τῇ ἀναφορᾷ ἡμῶν ταύτῃ, ὡς τὸν μέγιστον μὲν ὄρον τῆς παραχωρήσεως προνομίου εἰς τὴν ἐταιρίαν ὠρίσαμεν τὴν πεντηκονταετίαν, ἀλλὰ πεπεισμένοι εἴμεθα, ὅτι καὶ εἰκοσιπενταετία ἴσκει διὰ τὰ εἰσπράξῃ ὅλα τὰ κεφάλαιά της καὶ σημαντικώτατα κέρδη ἢ ἐταιρία· ὠρίσαμεν δὲ τὸν μέγιστον τοῦτον ὄρον τοῦ προνομίου, ἵνα ἐπιληφθῶμεν τοῦ ἔργου ἀμέτῳ ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ ἐλαχίστου ὄρου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· ἐκάστην δὲ μετοχὴν ὠρίσαμεν εἰς εἴκοσι πέντε δραχμὰς, ἵνα μεθέξωσιν ἅπαντες οἱ μικροὶ ἰδιοκτῆται καὶ μείνη πᾶσα ἡ ὠφέλεια ἐν τῷ τόπῳ. Καὶ ὡς μέγιστον ὄρον κεφαλαίων τῆς ἐταιρίας ὠρίσαμεν τριακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, ἀλλὰ πεπεισμένοι ἀδιστακτικῶς εἴμεθα τότε, εἴμεθα καὶ σήμερον, ὅτι καὶ μὲ ἑκατὸν χιλιάδας δραχμῶν δύναται τις νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἀπολύτως ἀναγκαίαν πρὸς τὴν ἐνταῦθα ὑποδεικνυομένην αὐξήσιν τῶν ὑδάτων.

Καὶ εἰς ἡμᾶς μὲν οὐδεμίαν ἐδόθη ἀπάντησις· βραδύτερον δ' ἠκούσαμεν, ὅτι καὶ ἐτέρα ἐταιρία, συστηθεῖσα ἐν Παρισίοις καὶ ἀντιπρόσωπον μὲν ἐνταῦθα ἔχουσα τὸν Κύριον Γ. Ἀντωνόπουλον, κεφάλαια δὲ ἐνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν, ἐπρότεινε εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν αὐξήσιν τῶν ὑδάτων τῆς Ἀττικῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παραχωρήσει ἐννενηκονταεταεστεοῦς προνομίου. Καίτοι τεραστείου φανέντος τοῦ προνομίου τούτου, καὶ δικαίας τινὰς ἴσως ἀξιώσεις προτεραιότητος ἡμῶν ἐχόντων, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὁμῶς ἐδισταξάμεν νὰ γράψωμεν εἰς τὸν ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπον τῆς ἐταιρίας, ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως θὰ τῇ παρέξωμεν πᾶσαν ἡμῶν τὴν συνδρομὴν καὶ πείραν, ἂν προτιμηθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐπιληφθῇ ἐγκαίρως καὶ σπουδαίως τοῦ ἔργου. Πρὸς πλείοτεράν μάλιστα ἐνθάρρουνσιν τῷ ἐπέμψαμεν καὶ ἀντίτυπα τῆς τε ἀναγορᾶς καὶ τῶν ὅσων ἐδημοσιεύσαμεν ἄγχι τοῦδε περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑδάτων· ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν ἐταιρίαν ταύτην ἐδόθη, νομίζομεν, ἀπάντησις· κατ' εὐτυχίαν ὁμῶς ἐπελήφθη ἤδη τοῦ ἔργου ἀξιεπαίνους ἢ Κυβερνήσις, ὥσπερ καὶ ἄλλοτε ἀνηγγείλαμεν τοῦτο, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχωμεν ἐντελεστάτην τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄς ἐπιτραπῇ δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ παρατηρήσωμεν εὐσεβᾶστως πρῶτον μὲν ὅτι τῶν τοιούτων ἔργων προτιμότερον εἶναι πάντοτε νὰ ἐπιλαμβάνωνται ἐταιρίαί· δεύτερον δὲ, ὅτι ἀπ' οὗ ἄπαξ ἐπέτυχον πληρέστατα τὰ ἐν Ἰλισσῷ πειράματα διὰ τί

ἄρα νὰ μὴ ἀρχίσῃ ἡ ἐργασία καὶ κατὰ τὸν Ἡριδανὸν καὶ κατὰ τὸν Κηφισόν, ὥστε νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ διὰ μιᾶς καὶ ὀλιγοδαπανώτερον ἴσως, καὶ νὰ μὴ ἀπολέσωμεν τὴν αὐξήσιν τῶν εἰσοδημάτων, ἥτις βεβαίωτα θὰ γείνη ἀμέτῳ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος ἔτους; Διστάζει ἢ Κυβερνήσις περὶ τῆς ἐντελοῦς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου; ἀναδεχόμεθα ἡμεῖς ὑπ' εὐθύνην μας πᾶσαν τὴν ἐκ τούτων προκύψουσαν ζημίαν καὶ τῇ παρέχομεν ἀπὸ τοῦδε καὶ δυνάμει τῆς ἐπισήμου ταύτης πράξεώς μας, τὴν ὅποιαν ἐπιτηδὲς θὰ ὑπογράψωμεν, τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθηκεύσῃ ἅπασαν τὴν ἀκίνητον περιουσίαν μας, καὶ ἐν περιπτώσει μὲν ζημίας, ὑποσχομέθα νὰ τὴν ἀποζημιώσωμεν δι' αὐτῆς μέχρις ὀβολοῦ· ἐν περιπτώσει δὲ ἐπιτυχίας οὐδεμίαν ἄλλην ἔχομεν ἀξιώσιν εἰμὴ τοῦ νὰ μὴ θεωρηθῇ ματαία ἢ δαπάνη τοῦ χάριτος καὶ τῆς ἐργασίας πρὸς ἐκτύπωσιν τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ὑποσημειοῦται εὐσεβᾶστως

Ἐν Ἀθήναις τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1864.

Ὁ Ἀρχισυντάκτης

ΑΝΑΣΤ. Ν. ΓΟΥΔΑΣ.

Διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς, ἱππότης τοῦ τάγματος
τοῦ Ἁγίου Στανισλάου, μέλος διαφόρων
ἐπιστημονικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἀποξήρανσεως τῆς Κωπαΐδος, καὶ περὶ
πληρωμῆς τοῦ ἐθνικοῦ χρέους.

Οὐδεμίαν ἔχει ἢ θὰ ἔχει πίστιν εἰς τὰ χρηματιστήρια τῆς Εὐρώπης ἢ Ἑλλάς, φωνάζουσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν χρεωγράφων, διότι δὲν ἐφρόντισε νὰ τακτοποιήσῃ τὰ χρέη τῆς. Οὐδεμιᾶς προόδου εἶναι ἐπιδεκτικὸς ὁ τόπος οὗτος, ἐφώναζον μέχρι τινός, φωνάζουσιν ἴσως καὶ μέχρι τῆς σήμερον αἱ Βαυαρικαὶ καὶ Αὐστριακαὶ ἐφημερίδες, διότι δὲν ἐξεγερμανίσθη, ἢ τοῦλάχιστον διότι δὲν συνεμορφώθη μετὰ τὰς πολιτικὰς δοξασίας τοῦ πρώην Βασιλέως του καὶ τῆς Βαυαρικῆς αὐτῆς του.

Πρὸς ἀναίρεσιν τῶν αἰτιῶσεων τούτων δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ εἰπώμεν πολλὰ, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναμνήσωμεν, ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἰσχυρίζονται ταῦτα, παρουσιάζεται ἐν Ἑλλάδι κτηματικὴ τράπεζα, ἢ τοῦ Ἑλλήνος Βαλτατζῆ καὶ τοῦ Εὐρωπαίου Ὀπενγιάιμ, με εἴκοσι μὲν ἑκατομμυρίων δραχμῶν κεφάλαιον, ἠνάμενον ὅμως νὰ δεκαπλασιασθῇ κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῶν κτηματικῶν τραπεζῶν, συναλλάσσεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἰσάξῃ εἰς τὸν τόπον δώδεκα ἑκατομμύρια δραχμῶν ἢ αὐτὴ ἑταιρεία συνιστᾷ συνάμα ἐν Κερκύρα ἐτέραν προεξοφλητικὴν τράπεζαν με δέκα ἑκατομμύρια δραχμῶν κεφάλαιον κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν ἢ ἐθνικὴ τράπεζα λαμβάνει τὴν ἄδειαν ν' αὐξήσῃ τὰ κεφάλαιά τῆς, καὶ ἐντὸς ἐνός μηνὸς τῇ προσφέρονται ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν ἐτέρα, ἐν Παρισίοις συστηθεῖσα, ἑταιρεία προσφέρει εἰς τὴν τῆς Ἑλλάδος πρωτεύουσαν ἐνός ἑκατομμυρίου δραχμᾶς πρὸς αὐξήσιν τῶν ὑδάτων τῆς. Κατ' αὐτὴν ταύτην περίπου τὴν ἐποχὴν ἐτέρα Γαλλικὴ ἑταιρεία ἢ τοῦ Κ. Μοντφεριέρου, προσφέρει εἰς τὴν Ἑλλάδα κεφάλαιον δεκαπέντε ἑκατομμυρίων δραχμῶν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης Κωπαΐδος· ἐτέρα δὲ κολοσσιαία Ἀγγλικὴ, νομίζομεν, ἑταιρεία προσφέρει τῇ ἀναξιοχρέω! Ἑλλάδι τεράστιον ποσὸν πρὸς διόρυξιν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου· καὶ ἐτέρα προτείνει νὰ κατασκευάσῃ διὰ μεγάλων χρηματικῶν κεφαλαίων σιδηροὺς δρόμους ἀπὸ περάτων ἕως πε-

ράτων τοῦ μικροῦ τούτου Κράτους. Ταῦτα, νομίζομεν, εἶναι ἱκανὰ, ἀν οὐχὶ ν' ἀθώωσιν τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἄχρι τοῦδε μὴ τακτοποιήσιν τῶν χρεῶν τῆς, τοῦλάχιστον ὅμως νὰ καταδείξωσιν, ὅτι ὁ τόπος οὗτος δὲν εἶναι ἀναξιοχρέως, διότι ἄλλως δὲν ἤθελον τῷ προσφέρει διὰ μίας τοσαῦτα κεφάλαια διαφόρων ἐθνοτήτων κεφαλαιούχοι, οἵτινες εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιχειρήσεις τῶν δὲν ἔχουσι βεβαίως ὡς ἐλατῆριον μόνον τὸν ἑλληνισμὸν καὶ φιλελληνισμὸν τῶν.

Περὶ δὲ τῆς ἐτέρας τῶν αἰτιῶσεων ἀρκεῖ ν' ἀναμνήσωμεν, ὅτι, διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐπολιτεύθησαν ὡς ἄγγελοι μᾶλλον ἢ ὡς ἄνθρωποι, ἐδόθη ἢ μεγαλειτέρα ὠθησις εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ τόπου· ἐπὶ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐποχῆς εἰτῆλλον τοσαῦτα χρήματα εἰς τὸν τόπον ἐκ τῶν προϊόντων του, ὅσα θὰ εἰσέλθωσιν ἐφέτος· καὶ οὐδέποτε ἠκούσθη εἰς τὰ χρονικά τοῦ κόσμου τόπος τις νὰ κατάρραδιουργηθῇ ὑπὸ τῆς ξένης πολιτικῆς ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, καὶ ἔπειτα νὰ μείνῃ σχεδὸν ἀκυβέρνητος ἐπὶ δύο ἔτερα ἔτη, καὶ οὐχὶ μόνον νὰ μὴ κατασπαραχθῇ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ νὰ προαχθῇ εἰς βαθμὸν τοσοῦτον, ὥστε νὰ τῷ προσφέρωσι σήμερον οἱ τραπεζίται τὰ κεφάλαιά των. Περὶ τὸν ἴσως ἐνταῦθα δὲν εἶναι νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἐξῆς, ὅτι δηλ. ἐπὶ μὲν τοῦ Ὄθωνος ἐν τῶν μεγαλειτέρων παραπόνων τῆς πρωτεύουσας ἦτον ἢ ἔλλειψις ὕδατος, καὶ μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ δικαιοτέρων αἰτιῶσεων τοῦ ἔθνους κατὰ τῶν Κυβερνήσεων αὐτοῦ ἦτον ἢ παραμέλησις τῆς γεωργίας· διαρκούσης δὲ σχεδὸν τῆς ἐπαναστάσεως, λαμβάνεται πρόνοια περὶ ἀμφοτέρων τούτων, καὶ ἐντὸς ὀλίγου καὶ νερὰ θὰ ἔχωμεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἄφθονα, καὶ ἢ γεωργία θὰ λάβῃ διὰ τῆς συστάσεως τῆς κτηματικῆς τραπεζῆς καὶ τῆς γεωργικῆς ἐταιρείας τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην προεισαγωγὴν ἐπιλαμβάνομεθα τοῦ ἔργου.

Ὁ πληρεξούσιος Μεσσηνῆς Κύριος Α. Κουμουνοδούρος, ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν συνέλευσιν τὸ ἐξῆς ψήφισμα.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Β'. Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων
Συνέλευσις

Ἐ φ ῖ ζ ε ἰ

Ἄρθρ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ

εις ιδιωτήν ἢ Ἐταιρίαν δικαίωμα ἀποκλειστικὸν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος λίμνης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νόμου.

Ἄρθρ. 2. Ἡ ἀποξήρανσις τῆς Κωπαίδος ἐκτελεσθήσεται κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τῆς Γαλλίας Κ. Σωβᾶζ συνταχθέντα διαγράμματα καὶ ὑπόμνημα, τῶν ὁποίων ἀντίγραφα, προσηκόντως βεβαιουμένα, θέλουν παραδοθῆ εἰς τὸν τὴν ἐπιχειρήσιν ταύτην ἀναδεχθισόμενον ἐργολάβον.

Προϊούσης τῆς ἐργασίας, ἢ καὶ πρὸ τῆς ἐνάροξως αὐτῆς, δύναται ὁ ἐργολάβος νὰ προτείνῃ ὅσας μεταβολὰς νομίση ἀναγκαίας καὶ ἤθελον ὑπαγορεύσει αἱ τοπικαὶ περιστάσεις· αἱ μεταβολαὶ ὅμως αὗται δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 3. Πρὸς τὸν ἀναδεχθισόμενον τὴν ἀποξήρανσιν τῶν γαιῶν τῆς Κωπαίδος παραχωροῦνται· α) ἡ τελεία ἰδιοκτησία 80 χιλιάδων στρεμμάτων· β) ἡ ἐπὶ 99 ἔτη νομὴ τοῦ ὑπολειπομένου τῆς ἀποξηρανθησομένης γῆς· γ) ἡ ἐπὶ 10 συνεχῆ ἔτη ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξήρανσεως ἀπαλλαγὴ παντὸς φόρου ἐπὶ τῶν γαιῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐγερθησομένων οἰκωδῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν τούτων· δ) τὰ παρὰ τοὺς λιμένας Λαρυμνῆς ἢ Ἀντικυύρας, ἢ παρ' ἀμφοτέρους, ἀπαιτούμενα, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Κυβερνήσεως, γήπεδα πρὸς ἀνέγερσιν ἀποθηκῶν, βιομηχανικῶν καὶ λοιπῶν καταστημάτων καὶ οἰκωδῶν, ὧν ἡ χρῆσις θέλει ἔχει ἄμεσον πρὸς τὴν ἐπιχειρήσιν σχέσιν· ε) ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ παντὸς τέλους εἰσαγωγῆς ἐπὶ 10 ἔτη ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῶν μηχανῶν, τῶν μηχανημάτων, τῶν παντὸς εἶδους καὶ μεγέθους ἐργαλείων καὶ τοῦ πρὸς οἰκωδομὴν καὶ πρὸς κίνησιν τῶν μηχανῶν ὑλικῶν· ς) ἡ χρῆσις τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος, τοῦ Κηφισοῦ, τῆς Ἐρκύνης καὶ τῶν λοιπῶν ποταμῶν τῶν ἐκβαλλόντων ἐν τῇ Κωπαίδι λίμνῃ πρὸς ἄρδουσιν τῶν ἀποξηρανθησομένων γαιῶν, τηρουμένων τῶν ὑπὲρ τρίτων ἐπὶ τῆς χρήσεως τῶν ὑδάτων τούτων κεκτημένων δουλειῶν· ζ) ἡ ἀποκλειστικὴ χρῆσις τῶν ἐκ τῆς Κωπαίδος ὑδάτων πρὸς κίνησιν τῶν μηχανῶν τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, τὰ ὅποια ὁ ἐργολάβος ἤθελε τυχὸν συστήσει ἐπὶ τοῦ ὄρους Πτώου. Μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ὑπώρυγος, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ παρόντος Νόμου, ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ παραχωρήσῃ καὶ εἰς ἄλλους βιομηχάνους τὴν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν χρῆσιν τῶν εἰρημένων ὑδάτων.

Ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται νὰ συστήσῃ τὰ τοιαῦτα καταστήματα τοῦ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ γίνηται ἐπὶ ματαίῳ ἀπώλεια τῆς ἐκ τῆς ροῆς τῶν ὑδάτων δυνάμεως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργείον θέλει λαμβάνει προηγουμένην γνώσιν τῆς περὶ συστάσεως τοιούτων καταστημάτων προθέσεως τοῦ ἐργολάβου καὶ θέλει κανονίζει τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ εἰς τελείαν ἰδιοκτησίαν παραχωρηθησομένη ἔκτασις θέλει εἶσθαι συνεχῆς, τὴν δὲ θέσιν αὐτῆς θέλει ὀρίσει ἡ Κυβέρνησις.

Ἄρθρ. 4. Τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποξήρανσεως προηγείται ἡ εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον παρακατάθεσις 100 χιλιάδων δραχμῶν, λόγῳ ἐγγυήσεως τῆς ἐμπροθέσου ἐνάροξως καὶ ἀποπερατώσεως τῶν ἐργασῶν. Ἡ παρακατάθεσις αὕτη λαμβάνει χώραν ὁκτώ τὸ πολὺ ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν μειοδότην εἰδοποιήσεως, ὅτι αἱ προτάσεις του ἐκρίθησαν παραδεκταί. Παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἡ μὲν προσφορά θεωρεῖται ὡς μὴ δοθεῖσα, τὸ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 χρηματικὸν ποσὸν μένει αὐτιδικαίως εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου Ταμείου.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως μέχρι τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἀνωτέρου ποσοῦ τὸ Δημόσιον θέλει πληρώνει πρὸς τὸν ἐργολάβον τόκον ἐτήσιον 6 τοῖς 0/0.

Ἄρθρ. 5. Ὁ ἐργολάβος ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, ἀφ' ἧς ἡμέρας καταστῆ τοιοῦτος, δυνάμει τῆς κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον 3 παραχωρήσεως (ἢ τοῦ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 6 συναγωνισμοῦ,) ὀφείλει νὰ κάμῃ ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπὸ τὸ ὄρος Πτώου διώρυγος, δι' ἧς θέλουν μετοχετεύεσθαι πρὸς τὸν λιμένα Λαρυμνῆς τὰ τὴν πεδιάδα Κωπαίδος κατακλύζοντα ὕδατα καὶ θέλει ἀποπερατώσει αὐτὰς ἐντὸς 6 ἐτῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

Ἐὰν ὁ ἐργολάβος δὲν κάμῃ ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν, ἢ δὲν ἤθελον ἀποπερατώσῃ αὐτὰς ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω ταχθεσῶν προθεσμῶν θέλει κηρύττεσθαι δι' ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς κτλ. ἐκπτώτος τοῦ παραχωρηθέντος αὐτῷ δικαιώματος. Ὁ ἐργολάβος δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου ἐνώπιον τοῦ Ἐρετείου, τὸ ὅποιον ἀποφαίνεται τελεσιδικίως. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ λόγῳ ἐγγυήσεως παρακατατεθειμένον ποσὸν μεταδίδει αὐτοδικαίως καὶ ἄνευ δικτυπώσεώς τινος εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ δη-

μοσίου, τὰ δὲ πρὸς ἀνασκαφήν, ἀνόρυξιν καὶ διόρυξιν τῆς τε διώρυγος καὶ ὑπώρυγος καὶ τὰ πρὸς ἀποξήρανσιν ἐν γένει ἐκτελεσθέντα οἰαδίηποτε ἔργα, ἀνεγερθέντα κτίρια, τὰς προμηθευθείσας κινητὰς καὶ πηγμένας μηχανὰς, τὰ μηχανήματα, τὰ παντὸς εἶδους ἐργαλεῖα καὶ ὑλικόν, ἢ Κυβέρνησις θέλει ἐκθέσει, ὅπως εὐρίσκονται, εἰς δημοπρασίαν εἰς λ/σμὸν τοῦ ἐργολάβου, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ν' ἀναδεχθῆ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ προκείμενον ἔργον τῆς ἀποξηράνσεως ὁ ἀγοραστής.

Ἄμα μετὰ τὴν τελείαν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τούτου δοθῆ ἑλευθέρα πρὸς τὸν λιμένα Λαρύννης ῥοὴ εἰς τὰ ὕδατα τῆς Κωπαίδος, ἢ Κυβέρνησις, παραλαμβάνουσα αὐτὸ μετὰ τῶν παρρητημάτων αὐτοῦ θέλει ἀποδώσει τῷ ἐργολάβῳ τὴν παρακαταθήκην.

Ἄρθρ. 6. Ἐμφανιζομένων πλέον τοῦ ἐνὸς ἀτόμου, ἢ ἐταιρίας, ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ παρόντος νόμου, τὸ πρὸς ἀποξήρανσιν δικαίωμα θέλει παραχωρηθῆ πρὸς τὸν ἐξαιτήσαντα διάρκειαν νομῆς τῶν γαιῶν συντομωτέραν τῆς ὀριζομένης ἐν τῷ ἐδ. 6'. τοῦ ἀρ. 2 τοῦ παρόντος νόμου. Αἱ πρὸς τοῦτο ἐσφραγισμέναι προτάσεις θέλουσιν ὑποβληθῆ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργῶν κατὰ τύπους, ὀρισθησομένου δια Β. Διατάγματος, δημοσιευθησόμενον ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κυρώσεως τοῦ παρόντος νόμου. Οὐδεμία προσφορά γίνεται δεκτὴ ἀνευ προηγουμένης καταθέσεως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον δραχμῶν 25,000· ἢ δὲ παραχώρησις τοῦ δικαίωματος τῆς ἀποξηράνσεως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ πρὶν ἢ παρέλθωσι 3 μῆνας ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου. Ἐνα δὲ μῆνα τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης θέλει γνωστοποιηθῆ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐπιμελεῖα τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἢ πρόθεσις τῆς Κυβερνήσεως περὶ παραχώρησεως τοῦ δικαίωματος τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαίδος Δίμνης, οἱ ὅροι τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θέλει γίνῃ ἐν Ἀθήναις ἢ παραχώρησις.

Ἄρθρον 7. Ἐντὸς 4 ἐπὶν ἀπὸ τῆς περατώσεως καὶ παραλαβῆς τῆς διώρυγος ὁ ἐργολάβος ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ ἐντελῶς ἀπαντὰ τὰ λοιπὰ ἔργα κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ Κ. Σωδᾶς, πρὸς διευθέτησιν τῶν ποταμῶν Μέλανος, Κηφισσοῦ, Ἑρμίνης, Κοραλίου, Φαλάρου καὶ λοιπῶν χειμάρρων, ὅπως τὰ ὕδατα αὐτῶν μὴ ἐλάπτωσι, περιπλανώμενα, τὰς ἀποξηρανθείσας

γαίας, κατασταθῶσι δὲ ἀπεναντίας χρήσιμα πρὸς ἄρδευσιν αὐτῶν.

Μὴ περατομένων τῶν ἔργων τούτων ἐντὸς τῆς ταχθείσης τετραετίας, ὁ ἐργολάβος ὑπόκειται εἰς ποινικὴν ῥήτραν ὑπερμερίας ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου 50 χιλιάδων δραχμῶν, ἧτις θέλει διπλασιάζεσθαι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, μέχρι ἐντελοῦς ἀποπερατώσεως τῶν προκειμένων ἔργων.

Ἄρθρ. 8. Αἱ περίμετροι τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτου πλημμύρας τῆς Κωπαίδος θέλουσιν ἐξακριβωθῆ καὶ ὀρισθῆ διὰ σταθερῶν σημάτων, ὀριστικῶς καὶ ἀναμφισβητήτως, ὑπὸ ἐπτά ἐπιστημόνων, τοὺς ὁποίους θέλει ἐκλέξει ὁ Πρόεδρος τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετών. Ἐκ τῶν ἐπὶ τούτων πραγματοποιημένων οἱ μὲν τρεῖς θέλουσιν εἶσθαι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, οἱ δὲ δύο λογαγοὶ καὶ οἱ ἔτεροι δύο ὑπολογαγοὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος. Οἱ πραγματοποιησόμενοι, ὀριζόμενοι ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου Λεβαδείας, θέλουσιν ἐξακριβώσαι τὰ ἐπὶ τῶν θράχων καταφανῆ σημεῖα τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτου πλημμύρας. Ὁρῶμενοι δ' ἐκ τῶν σημείων τούτων θέλουσι προσδιορίσει δι' ἀκριβοῦς χωροσταθμίσεως τῆς περιμέτρου τῶν δύο τούτων πλημμυρῶν ἐπὶ τῶν κυριωτέρων σημείων τῶν περιμέτρων τούτων θέλουσιν ἐγερθῆ, δαπάνῃ δημοσίᾳ, σταθερὰ σήματα, συντασσομένων συνάμα πρωτοκόλλων, διλούντων ὅσον οἶόν τε λεπτομερέστερον καὶ σαφέστερον τὴν σχετικὴν θέσιν ἐκάστου σήματος.

Ἡ πρὸς τὸν ἐργολάβον τῆς ἀποξηράνσεως παράδοσις τῆς συνήθους καὶ ἐκτάκτως πλημμυρούσης πεδιάδος θέλει γίνῃ διὰ πρωτοκόλλου, ἐπὶ τῇ ἐάσει τῶν ὡς ἀνωτέρω ὀρισθησομένων περιμέτρων, ὅπως οὗτος ἐξασκῆσῃ ἐπὶ τῶν ἐκτάσεων τούτων τὰ δικαίωματα, τὰ ὅποια τῷ παρέχουσι τὰ ἄρθρα 3, 9 καὶ 10 τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 9. Οἱ νομίμως ἀποδείξοντες, ὅτι ἔχουσιν ἰδιοκτησίας ἐντὸς τῆς περιμέτρου τῆς συνήθους πλημμύρας, δύνανται νὰ ἀνακτήσωσιν αὐτὰς μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς παραχώρησεως τοῦ προνομίου, ἐγκαταλείποντες τὸ ἥμισυ πρὸς ὄφελος τοῦ ἐργολάβου τῆς ἀποξηράνσεως.

Ἄρθρ. 10. Οἱ ἰδιοκτῆται τῆς ἐκτάσεως τῆς κατακλιζομένης ζώνης, ἐξαιρουμένου τοῦ δημοσίου, θέλουσι πληρῶσαι κατὰ ἔρεμμα πρὸς τὸν ἐργολάβον τῆς ἀποξηράνσεως ποσὸν ἀνάλογον τῆς εἰς τὰς γαίας αὐτῶν ἀποδιδόμενης μείζονος ἀξίας (la plus

value). Τὴν μείζονα ταύτην ἀξίαν θέλουσιν ὀρίσει δι' ἐκουσίου συνεννοήσεως ὃ τε ἐργολάβος καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς γῆς. Μὴ συμφωνούντων δ' αὐτῶν, ἡ μείζων ἀξία θέλει ὀρισθῆ ὑπὸ δύοπραγματογνωμόνων, διοριζομένων παρ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ ἐν διχογνωμίᾳ ὑπὸ τρίτου, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐπισπεύδοντος. Ἡ οὕτω προσδιορισθησομένη μείζων ἀξία δὲν θέλει εἶσθαι κατωτέρα τοῦ ἡμίσεως τῆς εἰς ἕκαστον στρέμμα ἀντιτιτοχούσης δαπάνης ἀναλόγως τῆς ὅλης ἀποξήρανθῆσας ἐκτάσεως καὶ τοῦ πρὸς ἀποξήρανσιν αὐτῆς καταβληθέντος ποσοῦ.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου θέλουσιν ἐκτιμηθῆ καὶ αἱ παρὰ τοῦ ἐργολάβου καταληθησόμεναι τυχὸν ἰδιωτικαὶ γαῖαι πρὸς διαχάραξιν τῶν τῆς ἀποξήρανσεως τῶν γαιῶν καὶ διευθύνσεως τῶν ποταμῶν τάφρων.

Ἄρθρ. 11 ἰδιώται ἢ ἑταιρίαι δύνανται νὰ ἐξασκήσωσι τὸ δικαίωμα πρὸς ἀποξήρανσιν καὶ ἄλλων ἐλωδῶν ἢ κατακλυζομένων γαιῶν τοῦ Κράτους κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου. Ἐπιτρέπεται δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ εἰς τοὺς αἰτήσοντας τοιαῦτα δικαιώματα τὰς ἐν τοῖς παραγράφοις γ'—ε' τοῦ ἄρθρου 3 ὠφελείας, πρὸς δὲ τὴν νομὴν τῶν γαιῶν ἢ τὴν ἰδιοκτησίαν μέρους αὐτῶν ἢ καὶ ἀμφοτέρας. Ἡ παραχώρησις, ἐνεργηθησομένη διὰ συναγωνισμοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 6, θέλει γίνεσθαι πρὸς τὸν μειοδοτήσοντα, ἀνώτατος δὲ ὄρος τῆς μὲν νομῆς προσδιορίζονται 99 ἔτη, τῆς δὲ ἰδιοκτησίας μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς κατακλυζομένης ἢ ἐλωδούς ἐκτάσεως.

Τὸ ποσὸν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 4 καὶ 6 καταθέσεων θέλει ὀρίζεσθαι διὰ Β. Διατάγματος.

Ὁ πληρεξούσιος Μεσσηνίας

Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ.

Ἰπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὅσα μυρίων ἐπαίων καὶ εὐγνωμοσύνης μάλιστα ἀξίος εἶναι ὁ ὑπουργὸς Κ. Κουμουνοῦρος, διότι ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τοσούτων σπουδαίων ἔργων, ἐπαγγελλομένων νὰ καταστήσωσιν ὑγιεινὴν καὶ παραγωγικωτάτην τὴν ἄχρι τοῦδε νοσῶδη καὶ νεκρὰν λίμνην τῆς Κωπαίδας, τοσούτῳ μέγα ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον πολίτην καθῆκον νὰ διαφωτίσῃ τὴν τε Κυβέρνησιν

καὶ τὸ ἔθνος περὶ τῆς ἀξίας τῆς προκειμένης ἐπιχειρήσεως, καὶ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον τοῦτο, καθόσον ὁ Κ. Κουμουνοῦρος προκλαίει τρόπον τινὰ τὴν διαφώτισιν ταύτην διὰ τοῦ προτεινομένου ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ συναγωνισμοῦ.

Τὰ ὕδατα τῆς Κωπαίδος λίμνης κατακλύζουσι κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. Σωβᾶζ, μηχανικοῦ Γάλλου, τοῦ ὁποῦ μνημονεύει καὶ ὁ ἐνταῦθα νόμος, ἀπείρους ἐκτάσεις γαιῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως κατὰ δυστυχίαν δὲν εἶναι εἰσέτι ἐντελῶς ἐξηκριβωμέναι, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπερβαίνουσι τὰς τριακοσίας χιλιάδας στρεμμάτων, διότι ναι μὲν ἐν ταῖς σελίσι 18 καὶ 19 τοῦ ὑπομνήματός του ὁ Κ. Σωβᾶζ περιορίζει τὸ ποσὸν τῶν γαιῶν τούτων εἰς εἴκοσι τέσσαρας χιλιάδας καὶ ἐξήκοντα ἐκτάρια, τούτεστιν εἰς διακοσίας τεσσαράκοντα χιλιάδας καὶ ἑξακόσια στρέμματα, καὶ ἔπειτα προσθέτει πέντε χιλιάδας πεντακόσια ἐκτάρια, τούτεστι πεντήκοντα πέντε χιλιάδας στρέμμα-γῆς, κατακλυζομένης μὲν ἐνίοτε, ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε καὶ σήμερον καλλιεργούμενης, καὶ θεωρεῖ μάλιστα ταύτας ὡς ἐξ ἡμισείας ἀνηκούσας εἰς τὸ δημόσιον, καὶ ἐξ ἡμισείας εἰς ἰδιώτας, ναι μὲν, λέγομεν, ὁ Κ. Σωβᾶζ περιορίζει τὰς κατακλυζομένας γαίας, τὰς ἀνηκούσας εἰς τὸ δημόσιον εἰς διακοσίας ὀγδοήκοντα μόνον χιλιάδας στρέμματα, καὶ εἰς εἴκοσι πέντε περίπου χιλιάδας στρέμματα τὰς ἀνηκούσας εἰς πολίτας, ἀλλ' ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς μετὰ πολλῆς εὐσυνειδησίας λέγει, ὅτι ἡ καταμέτρησις ἐγένετο κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, τούτεστιν ἐπὶ τῆς μεγαλύτερας λεψυδρίας, ῥητῶς μάλιστα λέγει ἐν τῇ σελίδι 14 ὅτι ἡ ἔρευνα καὶ ἡ καταμέτρησις τῶν ὑδάτων τῆς μὲν Ἐρκύνης ἐγένετο τὴν 8/20 Ὀκτωβρίου, τοῦ δὲ Μέλανος τὴν 13/25 Ὀκτωβρίου καὶ τοῦ Κηφισοῦ τὴν 14/26 Ὀκτωβρίου, ὅτι ὁ Κηφισὸς ἐκχεῖται διὰ πολλῶν στομιῶν, καὶ ὅτι ἅπαντες οἱ εἰς τὴν λίμνην εἰσβάλλοντες ποταμοὶ καὶ χεῖμαρροι, ὑπερεκχειλίζοντες ἐνίοτε, κατακλύζουσι καὶ ἄλλας πολλὰς γαίας· ἐκ τῆς ὑπερεκχειλίσεως δὲ ταύτης δὲν μένουσιν ἄρα γε μεμονωμένα καὶ ἄλλα ἔλη, μὴ συγκινωνοντα ἀμέσως μετὰ τῆς λίμνης καὶ ἐπομένως μὴ συμπεριληφθέντα ἐν τῇ καταμέτρῃσιν, ἀλλ' οὐχ μένοντα ἀκαλλιέργητα; Ἀποξήρανθησομένης λοιπὸν τῆς λίμνης καὶ τακτοποιηθησομένων τῶν κοιτῶν τῶν ποταμῶν, οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι καὶ τὰ μεμονωμένα ταῦτα ἔλη θὰ μετασχηματισθῶσιν εἰς γαίας ποτιστικὰς καὶ εὐφορωτάτας.

Τοιαῦτα δὲ ἔλη, φρονοῦμεν, δὲν εἶναι ὀλίγα, καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον. Περὶ δὲ τῆς ἀρχαίας περιφέρειας τῆς λίμνης Κωπαίδος ὁ Στράβων λέγει τὰ ἐξῆς· αἴστι ἡμεῖς οὐδ' μεγάλη (ἢ λίμνη), τῆ περιμετρον ἔχουσα ὀδοθή-υκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δ' ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται, πληρ τοῦ δεχομένου τὸν Κημισσοῦ χάσματος, καὶ πτῶν ἐλῶν καὶ τῶν λίμνῶν (1).

Ἄλλ' ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὸ ἀρχαῖον στάδιον ὡς ἰσοδύναμον τοῦ σημερινοῦ, ἔχοντος, ὡς γνωστὸν, χιλίων μέτρων μήκος, καὶ πέντε σταδίων ἀποτελούντων μίαν ὄραν, διότι τότε θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τεράστιον συμπέρασμα, ὅτι ἡ λίμνη αὕτη εἶχε περιφέρειαν μὲν ἑξῆς ὡρῶν, διάμετρον δὲ εἴκοσι πέντε περίπου ὡρῶν, καὶ ἐμβαδὸν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν μαθηματικῶν, ἑνδεκα καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων στρεμμάτων. Τὸ ἀρχαῖον στάδιον συνέκειτο ὡς γνωστὸν ἐκ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων ποδῶν, ἄρα ἦτο τὸ δεκατημόριον περίπου τοῦ σημερινοῦ σταδίου, καὶ τὸ ἐμβαδὸν λοιπὸν τῆς λίμνης συνέκειτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐκ τριακοσίων ἐννεήκοντα τριῶν χιλιάδων στρεμμάτων. Ἀμφιβάλλομεν δὲ πολὺ ἂν τὰ περίξ τῆς Κωπαίδος καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ἐκχεομένων ποταμῶν εἶναι κατοικημένα καὶ ἐπομένως καλλιεργημένα σήμερον μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Στράβωνος, διότι νῦν μὲν κατὰ τὸν Κύριον Σωβᾶζ ἑξακόσαιο ἐξήκοντα οἰκογένειαί, διεσπαρμένα εἰς τινὰ χωρίδια, νέουσι ἀπαντα τὰ περίξ τῆς Κωπαίδος, τότε δὲ κατὰ τὸν Στράβωνα ὑπῆρχον καὶ πόλεις (2)· ἀλλ' οὐχ ἦττον ἡμεῖς περιοριζόμεθα εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ Κυρίου Σωβᾶζ.

Αἱ κατακλυζόμεναι λοιπὸν σήμερον γαῖαι κατὰ τὸν Κύριον Σωβᾶζ ἀποτελοῦσι τοῦλάχιστον τριακοσίας χιλιάδας στρέμματα. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ μηχανικὸν πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης ταύτης καὶ πρὸς χρησιμοποίησιν τῶν ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν ποταμῶν κατακλυζομένων γαιῶν ἀπαιτεῖται ἐξ περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν δαπάνη (3)· ἐνταῦθα δύναται τις νὰ παρατη-

(1) Ἰδὲ Στράβωνος Βοιωτικὰ βιβλ. Θ'. §. 19.

(2) Ἰδὲ αὐτόθι.

(3) Voyez projet du dessèchement du Lac Copais, rédigé en 1849 par Sauvage pag. 96.

ρήσῃ ἴσως, ὅτι ἀπ' ἧς ἐποχῆς ὑπελόγισε τὴν δαπάνην ταύτην ὁ Κ. Σωβᾶζ ἄχρι τῆς σήμερον ἀπαντα ὑπερτιμήθησαν, ἀναγκαιῶς λοιπὸν θὰ ὑπερτιμήθησαν καὶ τὰ ἡμερομισθία· τούτο εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἡ μηχανικὴ ἐπιστήμη δὲν ἔμεινεν ἔκτοτε στάσιμος, καὶ ἐνδέχεται πολλὰ πράγματα, τὰ ὅποια ὑπελόγισε τότε ὁ Κ. Σωβᾶζ, ὡς ἐκτελούμενα μόνον διὰ τῶν ἀνθρωπίνων χειρῶν, ἐνδέχεται, λέγομεν, πολλὰ τούτων νὰ ἐκτελῶνται σήμερον οικονομικώτερον διὰ μηχανῶν· ἄλλως ὁ Κ. Σωβᾶζ ὑπελόγισε τότε πέντε μόνον ἑκατομμυρίων φράγκων τὴν δαπάνην, καὶ ἡμεῖς παραδεχόμεθα σήμερον ἐξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τούτέστι προσθέτομεν δεκα περίπου τοῖς ἑκατόν, ὡς διαφορὰν τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ἡμερομισθίων, καὶ ὁμολογοῦμεν μὲν, ὅτι ἡ προσθήκη αὕτη εἶναι μικρά, ἀλλ' οὐχ ἦττον φρονοῦμεν ὅτι, ἐὰν ὁ τότε γενόμενος προὔπολογισμὸς ἦναι ἀκριβής, καὶ σήμερον δύναμεθα νὰ ἐπαρκέσωμεν μὲ ἐξ ἑκατομμύρια δραχμῶν δαπάνην, διότι θὰ βοηθηθῶμεν πρὸς τοῦτο ὑπὸ διαφόρων μηχανῶν, ἀγνώστων ἴσως οὕτων τότε.

Ἐκαστον δὲ στρέμμα ποτιστικῆς γῆς ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ τιμᾶται ἤδη ἀντὶ δισχιλίων περίπου δραχμῶν· ἐν δὲ ταῖς Θήβαις, ἀντὶ χιλίων διακοσίων δραχμῶν· ἐν δὲ τῇ Λεβαδίᾳ πρὸ δύο μὲν ἔτων ἐτιμᾶτο ἀντὶ πεντακοσίων δραχμῶν· ἤδη δὲ τιμᾶται ἀντὶ ἑπτακοσίων. Περιστὸν δὲ εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅτι πᾶσαι αἱ ἀποξήρανθόμεναι γαῖαι τῆς Κωπαίδος οὐχὶ μόνον ποτιστικαὶ θὰ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀσυγκρίτως παραγωγικώτεραι τῶν τε ἐν τῇ Ἀττικῇ τῶν ἐν ταῖς Θήβαις καὶ τῶν ἐν Λεβαδίᾳ ποτιστικῶν γαιῶν. Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἤμεθα μέτριοι εἰς τὰς ἐκφράσεις μας, ἄς θεωρήσωμεν αὐτὰς, ὁμοίως τῶν λοιπῶν ποτιστικῶν γαιῶν, καὶ ἄς παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ τῆς Κωπαίδος λίμνης μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν θὰ τιμῶνται κατ' ἐλάχιστον ὄρον ἀντὶ πεντακοσίων δραχμῶν ἑκαστον στρέμμα. Τὰ δὲ τριακοσίων χιλιάδων στρέμματα, πολυπλασιαζόμενα πρὸς δραχμὰς πεντακοσίας, φέρουσι, νομίζομεν, ἑκατὸν πενήκοντα ἑκατομμύρια· τούτέστι μὲ ἐξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν δαπάνην θὰ γίνωμεν κάτοχοι περιουσίας, τιμωμένης κατ' ἐλάχιστον ὄρον ἀντὶ ἑκατὸν πενήκοντα ἑκατομμυρίων καὶ παρεχούσης ἐνιαύσιον καθαρὸν καθαρῶτατον εἰσόδημα ἐκ μόνης τῆς τῆς γῆς καλλιεργείας, (καὶ ταύτης μόνον διὰ σίτον ἢ ἀραβόσιτον οὐχὶ δὲ διὰ βᾶμβακα) κατ' ἐλάχιστον μὲν ὄρον τεσσάρων καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων δραχμῶν, κατὰ μέσον δὲ ὄρον ἐξ ἑκατομμυρίων, καὶ

κατὰ ἀνώτατον, (καλλιεργουμένης τῆς γῆς ἤδη διὰ *θάμβακα* ἢ δι' ἄλλα προϊόντα, καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἀρότρου τοῦ Ηἰσιόδου, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῶν ἐντελεστέρων *μηχανῶν*) δέκα ἢ ἴσως καὶ δώδεκα ἑκατομμυρίων ἴσως νομίζει τις ὑπερβολικὰ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τὸν διστάζοντα παραπέμπομεν εἰς τὸν Κ. Κωνσταντῖνον Νέγγην, ὅστις πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν ἐνοικίασε πολυστῶς τὰς πέριξ τῆς Κωπαίδος λίμνης γαίας του εἰς τὸν δῆμαρχον Ὀρχομενοῦ Κύριον Ἰωάννην Σγουδάκην ἀντὶ δέκα πέντε δραχμᾶς κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον στρέμμα, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐξόδου. Σήμερον δὲ ὁ Κ. Νέγγης, ἂν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὰς γαίας ταύτας, ἤθελε τὰς ἐνοικιάσει ἀνά τεσσαράκοντα πέντε δραχμᾶς κατ' ἔτος εἰς ἕκαστον στρέμμα. Περιττὸν δὲ ἴσως δὲν εἶναι νὰ προκθέσωμεν, ὅτι καὶ τὸ μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν περισσεῦον ἐκ τῶν γεωργικῶν ἀναγκῶν νερὸν δὲν θὰ μείνει παντῆ ἄχρηστον, ἀλλὰ θὰ κινεῖ μηχανὰς, ἀπαιτούσας μὲν πρὸς σύστασιν αὐτῶν ἑτέραν δαπάνην, ἀλλὰ πανταχοῦ τοῦ κόσμου ὑπεραποζημιωνούσας.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρωμεν ἤδη τὰ ἐξ ταῦτα ἑκατομμύρια, ἵνα τὰ δαπανήσωμεν σήμερον, καὶ δώσωμεν δι' αὐτῶν τὴν μνημονευθεῖσαν ἀξίαν εἰς τὰς νεκρὰς κειμένας καὶ ἀγόνους οὖσας γαίας μας;

Ἐνταῦθα ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσωμεν εὐσεβάστως πρῶτον μὲν, ὅτι τὰ ἐξ ταῦτα ἑκατομμύρια δὲν θὰ δαπανηθῶσι διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἅπαντα ἐν τῷ διαστήματι ἐξ ἐτῶν, τοῦτέστι κατ' ἔτος θὰ δαπανᾶται ἀνά ἓν ἑκατομμύριον· δεῦτερον δὲ ὅτι ναὶ μὲν οἱ κάτοχοι τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν χρεωγράφων μᾶς κηρύττουσι καθ' ἑκάστην χρεωκόπους, ἀλλ' ὁ ἔντιμος πρόεδρος αὐτῶν Κύριος Ἀσλεβοῦδ' ἐπισήμως καὶ ἐπανηλειμμένως μᾶς διεβεβαίωσεν, ὅτι οἱ συνέταιροί του οὔτε ἀδύνατα αἰτοῦσι παρ' ἡμῶν, καὶ ἔτοιμοι εἶναι νὰ μᾶς βοηθήσωσιν, ἵνα φθάσωμεν εἰς θέσιν νὰ πληρώσωμεν τὰ χρέη μας, ἀρκεῖ μόνον νὰ καθορισθῶσι ταῦτα ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ἐφικτοῦ καὶ τοῦ δικαίου.

Ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ὁρμώμενοι, καίτοι ἀναρμόδιοι ἴσως ὄντες νὰ πραγματευθῶμεν τοιοῦτον ζήτημα, ποικίλλας ἀπαιτοῦν οἰκονομολογικάς, δικανικάς καὶ τραπεζητικὰς γνώσεις, τὰς ὁποίας ἡμεῖς θεβαίως οὔτε ἔχομεν, οὔτε ἀντιποιοῦμεθα, προτείνομεν ὁμῶς τὰ ἐξῆς.

Νὰ ἐκκαθαρισθῆ ὅσον ἐνεστὶ τάχιον τὸ ἐθνικὸν τοῦτο χρέος, νὰ ὀρισθῆ ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὸ μέλλον τόκος τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν

μέχρις ἀποσβέσεως, καὶ νὰ προσκληθῶσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἑλλήνων χρεωγράφων νὰ ὀργανίσωσιν ἑταιρίαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς βάσεων.

1. Ἐφ' ἑκάστης μετοχῆς νὰ ἐπιβληθῆ ἔντοκος προσφορά τοσαύτη, ὥστε τὸ σύνολον τῆς προσφοράς ταύτης νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος, καὶ ἐπὶ παραδείγματι, ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐθνικὸν χρέος, ἐκκαθαριζόμενον σήμερον, θὰ μείνῃ ἐξήκοντα ἑκατομμύρια, νὰ ἐπιβληθῆ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας ἐπὶ τῶν μετοχῶν προσφορά ἴση τῶν δέκα τοῖς ἑκατὸν, τοῦτέστιν ἐν συνόλῳ ἐξ ἑκατομμύρια.

2. Ὁ τόκος τῆς προσφοράς νὰ λογίζηται ἐπίσης ἀνά τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταθέσεως αὐτῆς μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ τε ἀρχικοῦ χρέους καὶ τῆς προσφοράς.

3. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν μέρους ἢ τοῦ ὅλου τῶν γαιῶν τούτων νὰ ἐπιληφθῆ ἡ ἑταιρία τῆς καλλιεργείας ὡς ἐπὶ γαιῶν ἐθνικῶν.

4. Σύμπαν μὲν τὸ ἐκ τῆς φορολογίας τῶν γαιῶν τούτων κεφάλαιον νὰ δαπανᾶται ὑπ' αὐτῆς τῆς ἑταιρίας, τῇ ἐπιτηρήσει τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν τοῦ Κράτους ὁδοποιίαν, ἣν τοσοῦτον ἐνθέρμως συνέστησεν ὁ Κ. Ἀσλεβοῦδ', ἢ εἰς ἄλλα παραγωγικὰ ἔργα.

5. Σύμπαν δὲ τὸ ἐπίλοιπον εἰσόδημα, ἀφαιρουμένων πάντων τῶν πρὸς διοίκησιν καὶ καλλιέργειαν ἐξόδων, νὰ χρησιμεύῃ πρὸς κάλυψιν τῆς δαπάνης τῆς ἀποξήρανσεως, πρὸς πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους.

Μετὰ ταῦτα σύμπασαι αἱ γαῖαι αὗται καὶ τὰ ἐν αὐταῖς γεννησόμενα καταστήματα νὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τοῦ Κράτους καὶ νὰ διατεθῶσι πρὸς ἀπόσβεσιν καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Βασιλείας τοῦ Ὄθωνος εὐρωπαϊκοῦ δανείου.

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀμέσως μὲν θὰ διορθώσωμεν τὴν ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις τῆς Εὐρώπης, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν ἐν τοῖς γραφείοις τινῶν ἐκ τῶν κατεχόντων ἐλληνικὰ χρεώγραφα κλονισθεῖσαν πίστιν μας· δεῦτερον δὲ θὰ δυναθῶμεν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν νὰ πληρώσωμεν τὰ χρέη μας, καὶ θ' ἀπαλλαγθῶμεν οὕτω τοῦ δεινοῦ τούτου ἐφιάλτου τῶν χρηματιστηρίων τῆς Εὐρώπης, ἅτινα διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς μᾶς παριστῶσιν ὡς τοὺς ἀναξιοχρωτέρους τῶν ἀνθρώπων, διὰ δὲ τῆς ἄλλης προσπαθοῦσι ν' ἀπορροφήσωσι διὰ μιᾶς πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἰκμάδα.

Μικρά τινα πράγματα, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ζητεῖ ἡ ἔταιρία τοῦ Κ. Μοντφεριέρου πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος· πρῶτον μὲν ὀγδοήκοντα χιλιάδων στρεμμάτων κατοχὴν καὶ κυριότητα, τοῦτέστι τεσσαράκοντα ἑκτομμυρίων δραχμῶν ἀμειψὸν ἀποζημιώσιν, ἀντὶ τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων, ἅτινα θὰ δαπανήσῃ πρὸς ἀποξήρανσιν· δευτέρον δέ, ἐνενήκοντα ἐννέα ἑτῶν νομὴν· λογιζομένου δὲ τοῦ καθαρῷ εἰσοδήματος ἀνά τέσσαρα τοῖς ἑκατὸν, ζητεῖ πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίοις, τὰ ὅποια θὰ δύναται νὰ λάβῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν, ἀντὶ τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων, ἅτινα θὰ δαπανήσῃ πρὸς ταύτην, πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα, λεγομένῃ ἑκατομμυρίοις, ζητεῖ πρὸς τούτοις νὰ λαμβάνῃ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα ἔτη, τοῦλάχιστον ἀνά ἐξ ἑκατομμύρια δραχμῶν κατ' ἔτος· ζητεῖ πρὸς τούτοις δεκαετῆ ἀσυδοσίαν καὶ ἀπαλλαγὴν παντὸς τέλους εἰσαγωγῆς καὶ πρὸς τούτοις (ἀ.θρ. 9) τριακονταετῆ νομὴν τῶν ἰδιοκτησιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἤθελον νομίμως ἀποδειχθῆ, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς περιμέτρου τῆς συνήθους πλημμύρας. Καὶ ταῦτα μὲν ζητεῖ ἡ ἔταιρία τοῦ Κυρίου Μοντφεριέρου πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος. Περιττόν εἶναι νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἂν παραχωρηθῶσιν ὅλα ταῦτα, καὶ ἰδίως ἡ δεκαετῆ ἀσυδοσία, τὸ δημοσίον θὰ ὑποστῇ μεγάλην ζημίαν, διότι, μὴ φορολογουμένη ἡ ἔταιρία, θὰ δύναται νὰ παρέχῃ πολλὰς ευκολίας εἰς τοὺς καλλιεργητὰς, θὰ προσελκύῃ πολλοὺς τούτων ἐκ τῶν περὶ ἐπαρχιῶν, καὶ αἱ γαῖαι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων θ' ἀμεληθῶσιν ἢ θὰ μείνωσι καὶ πάντῃ ἀκαλλιέργητοι. Ἡ δὲ πρὸς αὔξησιν τῶν ὑδάτων τῆς Ἀττικῆς ἔταιρία, ἡ συγκειμένη κατὰ τὸ πλεῖστον, νομιζομένη, ἐξ Ἑλλήνων, ζητεῖ ἔτι ὀλιγώτερα! μόνον ἐνεννηκονταεταεταετὸς προνόμιον τῆς καρπώσεως πάντων τῶν ὑδάτων τῆς Ἀττικῆς, ἀντὶ τῶν ἑκκτὸν χιλιάδων δραχμῶν, τὰς ὁποίας κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ δαπανήσῃ, καὶ τὰς ὁποίας κατὰ ἔτι μεγαλύτεραν πιθανότητα θὰ εἰσπράξῃ ἐντὸς τοῦ πρώτου ἢ τὸ πολὺ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἔτους ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν ὑδάτων, ὥσπερ ἀπεδείξαμεν τοῦτο διὰ τοῦ πρώτου ἡμῶν ὑπομνήματος. Καὶ δὲν μεμφόμεθα μὲν τὰς ἔταιρίας ταύτας διὰ τὰς μεγάλας αὐτῶν ἀξιώσεις, τὸναντίον μάλιστα τὰς ὑπερπαινούμεν διὰ τὴν μέριμναν, ἣν λαμβάνουσι πρὸς αὔξησιν τῶν κεφαλαίων τῶν ἀλλ' ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ κλειώμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ παρέχωμεν ἀνεξέταστως ὅ,τι μᾶς αἰτήσωσιν.

Ἄλλως δὲ δὲν εἴμεθα ξενηλάται, οὔτε δύναται τις νὰ μᾶς

ἐλέγξῃ ὡς μὴ ἀνεχομένους γενναίας παραχωρήσεις, ἵνα προσελκύσωμεν ξένα κεφάλαια πρὸς σύστασιν ἑταιριῶν, τὸναντίον μάλιστα μεγαλοφώνως καὶ ἐπανειλημμένως πολλάκις ἐκπύξαμεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ κάμῃ γενναίας παραχωρήσεις, πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν πάντῃ ἀνεκμεταλλεῦτων καὶ νεκρῶν κειμένων πόρων τοῦ Κράτους (1)· ἀλλὰ προκειμένου λόγου περὶ τοσοῦτον ζωτικῷ ζητήματι, ἢ τε Κυβέρνησις καὶ ἡ Ἔθνοσυνέλευσις, πρὶν ἢ διαθέσωσιν ἄλλως πως τὰς γαίας τῆς Κωπαίδος, ὀφείλουσι, νομιζομένη, ν' ἀποταθῶσιν εἰς τοὺς κατόχους τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων, οἵτινες καὶ ὀργανισμένοι εἰς ἑταιρίαν εἶναι, καὶ πρόεδρον ἔχουσι τὸν Κ. Ἀσλεβουδ, τὸν διαρρήδην διακηρύξαντα, ὅτι οἱ συνέταιροί του οὔτε ἀδύνατα ζητοῦσι καὶ προθυμοὶ εἶναι νὰ παρέχωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν συνδρομὴν, ἵνα πληρῶσῃ ἐν ἀρέσει τὰ χρέη της.

Ἐάν δὲ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀποποιηθῶσιν οἱ κάτοχοι τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, τότε δὲν εἶναι δύσκολον, νομιζομένη, ν' ἀναλάβωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν σκοπὸν μάλιστα τῆς ἀποτίσεως τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, καὶ Ἕλληνας. Καὶ φρονοῦμεν ἐν πεποιθήσει, ὅτι δὲν εἶναι δύσκολον νὰ καταβαλλῶσιν καὶ οὗτοι ἐξ ἑκατομμύρια πρὸς ἀποξήρανσιν, καὶ ἔπειτα νὰ λαμβάνωσι κατ' ἔτος ἐξ ἑκατομμύρια ὡς τόκον καὶ χρεώλυτρον τῆς προκαταβληθείσομένης δαπάνης των. Ἐάν δὲ καὶ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γείνη ὑπὸ Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων τὰ περισσεύοντα κεφάλαια, ἐπασχολούμενα εἰς εὐρωπαϊκὰς ἐπιχειρήσεις, ἀμφιβάλλομεν ἂν παρέχωσι τόκον, μείζονα τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων τοῖς ἑκατὸν, τότε προτιμότερον εἶναι νὰ γείνη τὸ ἐξῆς.

Νὰ κηρύξῃ διὰ νόμου ἡ Ἔθνοσυνέλευσις ὅτι χαρίζει ἢ πωλεῖ εἰς τοὺς πολίτας Ἕλληνας πᾶσας τὰς ἀποξηρανθησομένας τῆς Κωπαίδος γαίας ἐπὶ ταῖς ἐξῆς συμφωνίαις.

1. Ἐφ' ὅσον μὲν χρόνον δὲν πληρωθῇ τὸ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐθνικὸν χρέος νὰ φορολογῶνται αἱ γαῖαι αὐταὶ ὡς ἐθνικαὶ (2),

(1) Ἰδὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν τόμ. α. σελ. 212—213.

(2) Ἴσως τοῦτο θεωρηθῇ ἐπαχθές, ἀλλὰ τὸ νὰ γείνη τις ἀμέσως μὲν μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν, ἀντὶ εἰκοσι δραχμῶν πρὸς ἕκαστον στρέμμα, κάτοχος γαιῶν, ἔχουσῶν πραγματικὴν ἀξίαν

σύμπαν δὲ τὸ ἐκ τῆς φορολογίας ταύτης εἰσόδημα νὰ χρησιμεύῃ πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου χρέους· ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα νὰ γίνωσι τελεία ἰδιοκτησία τῶν κατεχόντων αὐτάς.

2. Οὐδεὶς δύναται νὰ λάβῃ τεμάχιον οὔτε μείζον τῶν πεντακοσίων στρεμμάτων, οὔτε ἔλαττον τῶν πενήκοντα· καὶ ἐὰν μὲν παρουσιασθῶσι πλείοτερι ἀπαιτήσεις, νὰ ἐλαττωθῇ κατ' ἀναλογίαν ὁ μέγιστος ὅρος τῆς παραχωρήσεως (ὁ τῶν πεντακοσίων στρεμμάτων), μέχρις οὗ ἰκανοποιηθῶσιν ἐξ ἴσου ἅπασαι αἱ ἀπαιτήσεις· ἐὰν δὲ παρουσιασθῶσιν ὀλιγώτεροι, τότε, μετὰ παρέλευσιν ἐξ μηνῶν, νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ διαθέσῃ τὰ περισσεύοντα στρέμματα καὶ εἰς μὴ Ἕλληνας κατὰ τὸ εἰς τὸ Κράτος συμφερότερον.

3. Πᾶς ὁ θέλων νὰ λάβῃ μέρος ἐκ τῶν γαιῶν τούτων ὀφείλει νὰ προκαταβάλλῃ μὲν ἀμέσως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἢ εἰς τὴν ἐθνικὴν τράπεζαν ἀνὰ δύο δραχμὰς πρὸς ἕκαστον στρέμμα, νὰ ἐγγυηθῇ δὲ ὅτι καθ' ἑκάστην τετραμηνίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ θὰ πληρῶνῃ ἀνὰ μίαν δραχμὴν εἰς ἕκαστον στρέμμα, μέχρις ἀποξήρανσεως.

4. Ταύτης δὲ περατωθείσης νὰ γείνη ἡ διανομὴ διὰ κλήρου.

Κατὰ τὸν τρόπον τούτον θὰ εἰσπραγῶσιν ἀμέσως μὲν ἑξακόσιοι χιλιάδες δραχμῶν καθ' ἑκάστην δὲ τετραμηνίαν, τριακόσιοι, καὶ ἐντὸς ἑξαετίας ἢ ἑπταετίας, ἐξ ἑκατομμύρια, τοὔτεστι κατ' ἔτος θὰ εἰσπράττωνται τόσα, ὅσα περίπου ἀπαιτοῦνται νὰ δαπανῶνται κατ' ἔτος πρὸς ἀποξήρανσιν.

Οὐδὲν ἔξοδον εἰσπράξεως εἶναι ἀναγκαῖον, ὅταν νομοθετηθῇ, ὅτι πᾶς, ὁ ἐγγραφησόμενος καὶ μὴ πληρώνων ἐμπροσθεμῶς εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἢ εἰς τὴν τράπεζαν τὴν ὀφειλὴν του, ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τῆς μερίδος του, καὶ αὕτη δημοπρατεῖται πρὸς ὠφέλειαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ τοῦ δημοσίου.

Εἰς βασιλικὸς ἐπίτροπος, προσκεκολλημένος εἴτε παρὰ τῆς εταιρίας εἴτε παρὰ τῶ κεντρικῶ ταμείῳ εἴτε παρὰ τῆ ἐθνικῆ

μείζονα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν κατὰ στρέμμα, νὰ νέμῃται ταύτας ὡς ἐθνικὰς ἐπὶ τινα ἔτη, μέχρις ἐξοφλήσεως δηλαδὴ τοῦ ἐθνικοῦ χρέους, καὶ ἔπειτα νὰ γείνη τελείος ἰδιοκτήτης αὐτῶν, φρονούμεν ὅτι δὲν εἶναι πολὺ.

τραπέζῃ, ἐπαρκεῖ, νομιζόμεν, εἰς ἅπασαν τὴν ἐκ τοῦ Κράτους ἐξαρτωμένην ὑπηρεσίαν· διότι ἐὰν μὲν ἀναδεχθῇ τὸ ἔργον εἰς τρία τις, ἢ Κυβερνήσις ὀφείλει μόνον νὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συμβολαίου· ἐὰν δὲ αἱ ἀποξήρανθόμεναι γαῖαι παραχωρηθῶσιν εἰς τοὺς πολίτας Ἕλληνας, τότε ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος θὰ χρησιμεύει μόνον πρὸς ἐγγραφήν τῶν μετόχων, πρὸς ἐκδοσιν ἀποδεικτικῶν πληρωμῆς, καὶ πρὸς ἐκποίησιν τῶν μερίδων τῶν τυχόν καθυστερησόντων. Ἐὰν γείνη κατὰ τὸν τελευταῖον τούτον τρόπον ἡ ἀποξήρανσις, πρὸς τοὺς λοιποὺς πλεονεκτήμασι, θὰ ἔχῃ καὶ τὰ ἐξῆς· ὅτι δηλαδὴ θὰ ἐπασχολήσῃ ἐπωφελέστατα τὰ εἰσαχθησόμενα ἐφέτος ἐκ τοῦ βάμβακος εἰς τὴν γεωργίαν κεφάλαια. Κατ' εὐτυχίαν δὲ αἱ παραγωγικώτεροι τοῦ βάμβακος ἐπαρχίαι εἶναι αἱ πλησιέστεραι τῆς λίμνης Κωπαίδος, τοὔτεστιν ἡ Λεβαθία, αἱ Θῆβαι, καὶ ἡ Φθιώτις. Ἄπαντα λοιπὸν τὰ εἰσαχθησόμενα ἐκ τοῦ βάμβακος περισσεύματα θὰ γίνωσι παραγωγικὰ εἰς τε τὸ Κράτος, εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παραγωγούς τοῦ βάμβακος, οἵτινες δαπανῶντες ἐφέτος καὶ ἐπὶ ἐξ ἄλλα ἔτη τὸ πολλοστημόριον τῆς ἐσωδαίας των, θὰ γείνωσι μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς κύριοι εἰφορωτάτων γαιῶν.

Κατὰ τὸν τελευταῖον τούτον τρόπον, δηλαδὴ τὸν τῆς παραχωρήσεως εἰς Ἕλληνας, ἐνδέχεται νὰ φοβηθῇ τις ναυάγιον τῆς ἐπιχειρήσεως περὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Ἄλλ' ὅταν ἐκλεχθῇ, ὡς εἶπομεν, εἰς κατάλληλος καὶ καλῶς πληρωνόμενος Βασιλικὸς ἐπίτροπος, ὅστις μάλιστα ν' ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας του ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιψηφισιν τοιοῦτου νόμου, ὅταν νομοθετηθῇ νὰ ἐκλέξωσι καὶ οἱ Ἕλληνες μέτοχοι ἓνα κατάλληλον ἀντιπρόσωπον, καλῶς πληρονομενον ἐπίσης· ἀμρότεροι δὲ οὗτοι, ὅτε Βασιλικὸς δηλαδὴ ἐπίτροπος, καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν μετόχων νὰ λάβωσι πληρεξουσιότητα, ἵνα προσκαλέσωσι μὲ ἀδρόν μισθὸν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἓνα κατάλληλον μηχανικόν, εἰ δυνατόν μάλιστα τὸν Κύριον Σωβάζ, ἐὰν ζῇ, καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι, ν' ἀποτελῶσι τὸ διοικητικὸν συμβούλιον περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, τότε οὐδένα εἶναι δυνατόν νὰ διατρέξῃ κίνδυνον ἡ ἐπιχειρήσις, καὶ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ Κύριος Σωβάζ προέβλεψεν ἐν τῶ προϋπολογισμῷ του, ὡς ἐξῶδα διοικήσεως, τὸ μὴ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν φράγγων διακοσίων τριάκοντα τριῶν χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἐβδομήκοντα ἑπτὰ. Μία μόνη ἐνδέχεται νὰ παρουσιασθῇ ἔνστασις κατὰ τὸν τρόπον τούτον, ὅτι δηλαδὴ δὲν θὰ ἔλθωσιν

ἔξωθεν ξένα κεφάλαια, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ πάσαι αἱ γεωργικαὶ τέχναι καὶ ἅπαντα τὰ θοιθοῦντα αὐτὰς ἐργαλεῖα, καὶ πάσαι αἱ νεώτεραι μηχαναί. Ἄλλ', ὅταν ἡ ἐνστάσις αὕτη θεωρηθῆ σπουδαία, τότε ἂς παραχωρηθῆ ἡ ἐπιχειρήσις εἰς τὴν ἑταιρίαν τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων. Τῆς ἑταιρίας δὲ ταύτης ὁ πρόεδρος Κ. Ἀσλεβοῦδ' εἶδομεν (1) πόσα μᾶς ἐδίδαξε νὰ κάμωμεν, ἵνα πληρώσωμεν τὰ χρέη μας, καὶ ἵνα εὐδαιμονήσωμεν, καὶ καθ' ἡμᾶς εἶναι ἀδύνατον ὁ τοσοῦτα διδάχαις νὰ μὴ ἀναδεχθῆ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ὅταν νομίμως προσκληθῆ, καὶ ὅταν διὰ τῶν πραγμάτων πεισθῆ, ὅτι εἴμεθα πρόθυμοι οὐχὶ μόνον νὰ ἐκτελέσωμεν ὅσα μᾶς ἐδίδαξεν, ἀλλὰ καὶ νὰ πληρώσωμεν ἐντίμως τὰ χρέη μας· ἄλλως ἀπαλλασσόμεθα τουλάχιστον τῆς μομφῆς καὶ δὲν δικαιούται νὰ μᾶς ὀνομάξῃ τοῦ λοιποῦ χρεοκόπου.

Τὰς ὀλίγας ταύτας σκέψεις ἐνόμισαμεν καθήκον μας νὰ υποβάλλωμεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δημοσίου πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ ἀποζηράνσεως τῆς Κοπαίδος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1864,

ΑΝΑΣΤ. Ν. ΓΟΥΔΑΣ

ιατρός.

Περίεργος ἱστορία νόσου καὶ ἐπιτυχῆς θεραπεία αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1862, τρώγοντες ἐν Σμύρνῃ τὸν μὲ δάκρυα θεσβεγμένον πικρὸν τῆς ἐξορίας ἄρτον, παρεκλήθημεν παρὰ τοῦ ἀξιότιμου Κυρίου Ευδακτύλου, πληρεξουσίου Μεσσηνίας, νὰ μεταδῶμεν εἰς Κουκλουτζᾶ, χωρίον ὠραιότατον, μίαν περίπτου ὄραν τῆς Σμύρνης ἀπέχον, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν δεκατριετῆ Ἰωάννην Σταματίου Χατζῆ Ἰωάννου, πρὸ διετίας πάσχοντα, καὶ ἐσχάτως σταλέντα ἐκεῖ πρὸς εὐθανάσιαν.

(1) Ἰδὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν σελ. 222—240.

Εἰς τῆς τελευταίας ταύτης λέξεως τὸ ἀκούσμα, καίτοι πολλὰς ἔχοντες ἡμεῖς τε καὶ οἱ λοιποὶ ἐξόριστοι εἰς τὸν Κύριον Ευδακτύλον ὑποχρεώσεις, ἠναγκάσθημεν ὁμως νὰ κάμωμεν τὰς ἐξῆς περιπτου παρατηρήσεις.

«Γινώσκετε, φίλε μου, ὅτι ἐφ' οἷας δὴ ποτε σχεδὸν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀποβιώσεως, τὸ σφάλμα ἀποδίδεται εἰς τὸν ἱατρὸν, ἐγὼ δὲ ὡς ἐξόριστος ἔχω ἀνάγκην τῆς συμπαθείας παντός ἀνθρώπου· τούτου δ' ἕνεκα καλὸν εἶναι νὰ μὴ ἐπισκεφθῶ τὸν ἡσταλέντα εἰς τὴν ἐξοχὴν πρὸς εὐθανάσιαν.» «Τούναντιον, προσέθηκεν ὁ Κ. Ευδακτύλος, οἱ γονεῖς τοῦ πάσχοντος γινώσκουσιν ἄριστα τὴν κατάστασιν τοῦ τέκνου των, σὲ ζητοῦσι δὲ νὰ ἐπικυρώσῃς τὴν περὶ τούτου κρίσιν τῶν ἄλλων ἱατρῶν, καὶ ἐν' ἀποφανθῆς εἰ δυνατόν καὶ περὶ τῆς κολλητικότητος τῆς νόσου τοῦ υἱοῦ των, ἵνα προφυλάξῃσι τουλάχιστον τὴν μόνην ἐναπολειπομένην θυγατέρα των.»

Ταῦτα ἀκούσας, ἐνόμισα καθήκον μου νὰ συμβουλευθῶ πρότερον τὸν τελευταῖον θεραπεύοντα τὸν πάσχοντα ἱατρὸν Κύριον Βερνάρδον· ὁ ἀξιότιμος οὗτος συνάδελφος καὶ ἀληθῶς φιλόσοφος ἱατρός μοι ἐξέθηκεν ὡς ἐξῆς περίπτου τὴν κατάστασιν τοῦ πάσχοντος.

«Εἰς βαχτικὴν ἐκ γενετῆς δυσκрасίαν ἀνεπιτύχθη τὸ μὲν πρῶτον ἐξόγκωσις πάντων τῶν ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ ἀδέντων, ἠδὲν δὲ ἐξελκωθέντων τινῶν τούτων, ἐπῆλθε κοιλικὴ φθίσις, καὶ ἕνεκα ταύτης ἐντελής σχεδὸν μαρασμός.»

Ταῦτα ἀκούσας, καὶ διαμαρτυρηθεὶς ἐπανηλειμμένως εἰς τὸν Κ. Ευδακτύλον, ὅτι κατ' οὐδὲν θελεῖ ὠφελῆσαι τὸν πάσχοντα ἡ ἐπίσκεψίς μου, ἀπῆλθον εἰς Κουκλουτζᾶ. Ἐκεῖ δὲ ἐκ πρώτης ὄψεως εἶδον ὅσα μοι εἶχεν ἐκθέσει ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος Κ. Βερνάρδος· ἐξετάσας δὲ λεπτομερέστερον, ἔμαθον παρὰ τῆς μητρὸς τοῦ πάσχοντος τὰ ἐξῆς περίπτου, «ὅτι πρὸ δύο περιπτου βετῶν, ὁ μονογενὴς υἱὸς τῆς, σπουδάζων μετ' ἐπιμελείας, ἔπαθε »τὸ πρῶτον πυρετοῦς διαλείποντας· ὅτι οἱ πυρετοὶ οὗτοι, πολλὰκις ἐπανεληόντες ὡς διαλείποντες καὶ θεραπευθέντες διὰ τῆς κινίνης, ἀπέληξαν εἰς συνεχεῖς· ὅτι μετὰ τούτους ἐφάνη ἐξογκωμένη ἡ κοιλία· ὅτι ἐφ' ὅσον ἐξογκοῦτο αὕτη, κατὰ τοσοῦτον ἐφθίνετο ἢ ἐμαραίνετο ὁ λοιπὸς ὀργανισμός, μέχρις οὗτο βέβησεν οὗτος νὰ γείνη περὶ καὶ κόκκαλα.»

Καὶ τῶ ὄντι εἰς τὸν πάσχοντα τούτον μόνη ἡ κοιλία ἐφαί-

νετο ὅτι οὐ μόνον διετήρησεν, ἀλλὰ καὶ ἀνέπτυξε τὸν φυσικὸν ὄγκον τῆς σύμπας δὲ ὁ λοιπὸς ὀργανισμὸς εἶχε καταστήσει πραγματικῶς εἰς πετσί καὶ κόκκαλα. Ἡ συνύπαρξις μάλιστα τοῦ κατὰ κύφωσιν ῥαχιτισμοῦ μετὰ τῆς ἐξογκώσεως τῆς κοιλίας παρίστα εἰς τὸν ἀτυχῆ τούτον πάσχοντα ἀλλόκοτόν τινα τερατώδη δυσμορφίαν. Τρία μόνον πράγματα ἔβλεπέ τις ἐν αὐτῷ ἐξέχοντα· κεφαλὴν κατεσκληθείαν, καὶ κύπτουσαν πρὸς τὰ πρόσω· ῥάχιν κελυφθεῖαν καὶ κοιλίαν ἐξογκωμένην. Παρὰ τῆς μητρὸς ἔμαθον πρὸς τούτοις τὰ ἐξῆς, ὅτι ὁ υἱὸς τῆς οὐδέποτε σχεδὸν ἔχει τὸ δέρμα ἐφιδρωμένον μὲ εὐάρεστον καὶ θερμὸν ἰδρώτα, ὅτι οὐρεῖ συνεχῶς, καὶ ὅτι ἀποπατεῖ συνεχέστερον καὶ πάντοτε διαβροῦτικῶς τὰς τροφάς, μόλις εἰσαγομένας εἰς τὸν στόμαχον. Πρὸ πάσης δὲ ἀποπατήσεως προηγείται κωλικὸς πόνος δριμύτατος, προκαλῶν καὶ κρῦον ἰδρώτα εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἄρρώστου.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως σφυγμοὺς εἶχεν ὁ ἄρρώστος ἑκατὸν εἴκοσι κατὰ πᾶσαν πρώτην τῆς ὥρας στιγμήν· εἰς σύμπαντα μὲν τὸν ὀργανισμὸν ἐφαίνετο προφανέστατα καὶ μακρόθεν μάλιστα ὁ μαρασμὸς. Εἰς τὸν θώρακα ὅμως καὶ εἰς τὴν καρδίαν οὐδὲν τι ἀνώμαλον οὔτε διὰ τῆς ἀκρόασεως οὔτε διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀνεκάλυψα, εἰς δὲ τὴν κάτω κοιλίαν, ἕνεκα τῆς ἐξογκώσεως αὐτῆς, καὶ μικρᾶς τινος ἐκχύσεως ὑγροῦ κατὰ τὸ περιτόναιον, λεπτομερῆ ἐξέτασιν δὲν ἐδυνήθην νὰ πράξω, προφανέστατα ὅμως ἐφαίνετο ὅτι ὁ σπλὴν ἦτο πολὺ περισσότερον τῶν ἄλλων σπλάγγων ἐξογκωμένος.

Ταῦτα ἰδὼν καὶ ἀκούσας καὶ οὐδὲν σχεδὸν ἐλπίζων, παρήγγειλα ν' ἀνατρίδωσι τοῖς τῆς ἡμέρας τὴν κοιλίαν μὲ ἀλοιφήν ὑδροϊοδικοῦ καλλίου· μεθ' ἑκάστην δὲ ἀνάτριψιν νὰ ἐπιπάσσωσιν ἐπ' αὐτὴν κόνιν ἀδρομερῆ κωνείου (cicutae) καὶ ἐπὶ τῆς κόψεως ταύτης νὰ ἐπιθέτωσι χλιαρὸν μαλακτικὸν κατάπλασμα, καὶ ἐπ' αὐτὸ κυκλοτερῆ ζώνην, συσφίγγουσαν κατὰ τι τὴν κοιλίαν. Ἐσωτερικῶς δὲ παρήγγειλα τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐμετικὸν μέχρι πρώτης ἐμέσεως ἐξ ἐγγύματος ἰπεκακουάνης· ἀπὸ πρωίας δὲ τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης ἡμέρας παρήγγειλα νὰ λάβῃ ὁ ἄρρώστος δεκαεξὶ κόκκους τανικῆς κινίνης, εἰς τέσσαρας δόσεις διηρημένας, καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν νὰ λαμβανῇ μίαν δόσιν.

Τὴν τετάρτην ἀπὸ τῆς πρώτης ἐπισκέψεώς μου ἡμέραν κατ'

ἐπίμονον αἴτησιν τοῦ τε Κυρίου Ξυδακτύλου καὶ τῶν γονέων τοῦ ἄρρώστου, διαβεβαιούντων με, ὅτι οὗτος εἶναι καλλίτερα, ἀπῆλθον καὶ αὖθις πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ. Καὶ εὗρον τῷ ὄντι σμικρὰν τινα καλλιτέρευσιν, συνισταμένην κατὰ μὲν τὸ λέγειν τῶν γονέων εἰς σμικρὰν τινα ἐφιδρωσιν τοῦ δέρματος, καὶ εἰς ἐλάττωσιν τινα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τε οὐρήσεων καὶ τῶν ἀποπατήσιων· πράγματι δὲ ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης ἐπισκέψεως τὸ δέρμα δὲν ἦτο οὔτε τραχὺ οὔτε ξηρὸν, καὶ ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τοῦ ἄρρώστου ἐφαίνοντο ὡς ἐπανακάμψαντα τρόπον τινὰ ἴχνην τινὰ ζωῆς.

Εὐχαριστήεις ἐκ τούτων, παρήγγειλα ἐξωτερικῶς μὲν τὴν ἐξακολούθησιν τῶν αὐτῶν, ἐσωτερικῶς δὲ παρήγγειλα δέκα καὶ ἐξ κόκκους θεϊκῆς κινίνης, ὀκτώ κόκκους ἀμμωνίουχου σιδήρου, νὰ γείνουσι δι' αὐτῶν ὀκτὼ καταπότια καὶ νὰ λαμβάνῃ ὁ ἄρρώστος ἐκ τούτων τὴν ἐπιούσαν κατὰ πᾶσαν ὥραν δύο· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἀμέσως ἀπὸ τῆς πρώτης δόσεως ἐπήλθε δριμύτατος κωλικὸς πόνος καὶ μετ' αὐτὸν ἀποπάτησις· ταῦτα δὲ ἐκώλυσαν τὴν περαιτέρω ἐσωτερικὴν χρῆσιν τῶν φαρμάκων. Τὴν ἐπιούσαν εὐρὴν τὸν ἄρρώστον, τῷ ὄντι εἰς χειροτέραν κατάστασιν, ἀπεφάσισα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν χρῆσιν τῆς τανικῆς κινίνης· ἀλλὰ καὶ μεθ' ἑκάστην δόσιν ταύτης ἐπήρχετο ἀμέσως σχεδὸν κωλικὸς πόνος, καὶ μετ' αὐτὸν ἀποπάτησις, ἐν δὲ τοῖς ἀποπατήμασιν ἔβλεπέ τις καὶ μέρος τοῦ φαρμάκου πάντη ἀναλλοιώτου.

Ἡ κατάστασις αὕτη καὶ ἡ πεποιθήσις, ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου νοσήματος οἱ διαλείποντες λεγόμενοι πυρετοὶ ἔχουσιν οὐσιωδέστατον μέρος, μᾶς ἠνάγκασαν νὰ καταφύγωμεν εἰς διάλυσιν θεϊκῆς κινίνης, ἀλλ' οὔτε διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐπετύχομεν ἀμέσως μετὰ τὴν κατάποσιν ὁ ἄρρώστος ἐμοῦσε τὸ φάρμακον.

Ἐν μεγίστη δ' ἀμηχανίᾳ εὐρισκόμενοι, κατεφύγαμεν εἰς τὰ διὰ τοῦ περουβιανοῦ φλοιοῦ λουτρά, γινόμενα δι' ἀφεψήματος ἐκ τεσσάρων οὐγγίων· ἀλλ' εἶτε διότι δὲν ἐγίνοντο καταλλήλως καὶ ταῦτα, εἶτε δι' ἄλλην τινα αἰτίαν, καὶ ἐκ τούτων ἀπετύχομεν. Ἐν λοιπὸν μᾶς ἔμεινε τότε μέσον, καὶ τὸ μέσον τοῦτο μᾶς τὸ ἐδίδαξεν ὁ Κύριος Ἰασώ· ὁ ἀξίότιμος οὗτος συνάδελφος κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας μᾶς εἶχε διακοινώσει ὅτι ἐπέτυχε νὰ θεραπεύσῃ διαλείποντας πυρετοὺς δι' ἐγχύσεων πεπυκνωμένης διαλύσεως κινίνης, γενομένων τῶν ἐγχύσεων διὰ τοῦ

δέρματος εἰς τὸν κιττερῶδη ἰστόν, (1) ὡσπερ καὶ ἄλλοτε περιεγράφαμεν τὴν μέθοδον ταύτην. Ταῦτα ἀκούσαντες καὶ οὐδὲν ἄλλο μέσον ἔχοντες πρὸς τὴν διὰ τῶν σκευασίων τῆς κινίης θεραπείας τοῦ περι οὐ ὁ λόγος ἀρρώστου, περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου μετεχειρίσθημεν μίαν ἔγχυσιν. Ἀμέσως τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ τῆς μικρᾶς καὶ σχεδὸν πάντῃ ἀναλγοῦς ταύτης ἐγχειρίσεως ἐράνη βελτίωσις· ὁ πάσχων ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπιούσης εἶχε τὸ δέρμα μαλακώτερον καὶ σμικρόν τι ἐφιδρωμένον· ἀπεπάτησε μὲν, ἀλλὰ τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ἐδωδὴν τροφῶν· τὰ δὲ ἀποπατήματα ἦτο κατὰ τι συνεσηκῶτα καὶ τρόπον τινὰ ἐξ ἡμισείας πεπεμμένα. Ἄλλως ἢ φυσιογνωμία τοῦ ἀρρώστου ἐνέφαινε ζωὴν.

Τὴν τρίτην ἀπὸ τῆς πρώτης ἐγγύσεως ἡμέραν ἐπανελάβομεν καὶ δευτέραν εἰς τὸν ἕτερον βραχίονα· τὰ κατὰ δὲ ἀποτελέσματα καὶ ταύτης ἦσαν ἐκφραστικώτερα· διὰ δώδεκα ὧρων ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐδωδῆς τροφῶν δὲν ἀπεπάτησεν ὁ ἀρρώστος· ἔπειτα δὲ ἀπεπάτησε μὲν, ἀλλὰ κόπρανα σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν πεπεμμένα καὶ φαῖα κατὰ τι ἢ λευκόχροα. Ἐκτοτε ἤρχισεν ἡ βελτίωσις· τὴν τρίτην δ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐγγύσεως μετεχειρίσθημεν ἀπὸ τοῦ στόματος τὴν ταυικὴν κινίην ἄνευ ἐμέσεως ἢ ἀποπατήσεως· ἔκτοτε μετεχειρίσθημεν τὴν διὰ κινίης θεραπείαν κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου Τρουσσῶ μέθοδον, κατὰ τι τροποποιημένην, τουτέστιν ἐπὶ δύο μὲν συνεχεῖς ἡμέρας μετεχειρίσθημεν ἀνά δέκα ἐξ κόκκους ταυικῆς κινίης εἰς τέσσαρας δόσεις· τὴν τρίτην δὲ ἀπὸ τῆς θεραπείας ταύτης ἡμέραν μετεχειρίσθημεν ἀμέσως πρὸ τοῦ προγεύματος καὶ ἀμέσως πρὸ τοῦ δείπνου ἀνά τρεῖς κόκκους ρινομάτων σιδήρου· τὴν τετάρτην, ταυικὴν κινίην τὴν πέμπτην καὶ ἕκτην, σίδηρον· τὴν ἐβδόμην, κινίην τὴν ὀγδόην ἐνάτην καὶ δεκάτην, σίδηρον· τὴν ἐνδεκάτην, κινίην τὴν δωδεκάτην, δεκάτην τρίτην, δεκάτην τετάρτην καὶ δεκάτην πέμπτην, σίδηρον τὴν δεκάτην ἕκτην, κινίην τὴν 17, 18, 19, 20 καὶ 21, σίδηρον τὴν 22, κινίην τὴν 23, 24, 25, 26, 27 καὶ 28, σίδηρον τὴν 29, κινίην τὴν 30, 31, 32, 33, 34, 35 καὶ 36, σίδηρον καὶ ἔκτοτε δὲν ἐδυνήθημεν νὰ ἐπανιδώμεν τὸν ἀρρώστον· σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ πρώην Βασιλέως, φθορῆσα φαίνεται τὸν πικρὸν καὶ μετὰ δακρύων ἐσβεργμένον

ἰδὲ Μελίσσης Ἀθηνῶν τόμ. α. σελ. 41—47.

τῆς ἐξορίας ἄρτον, τὸν ὁποῖον διὰ τῆς ἐπιστήμης μας ἐπροσπορίζομεθα ἐν Σμύρῃ, μᾶς ἠνάγκασεν ἢ ν' ἀπέλθωμεν εἰς Ἰκόνιον, ἑκατὸν ἐξήκοντα ὥρας ἀπὸ τῆς Σμύρνης ἀπέχον, ἢ νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν Τουρκίαν· προὔτιμήσαμεν τὸ δεύτερον καὶ ἀπῆλθομεν εἰς τὴν Δύσιν, ἵνα προπαρασκευάσωμεν καὶ τὴν κοινὴν γνώμην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὑπὲρ τῆς ἐπικειμένης ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως. Πρὶν ὅμως ἐγκαταλείψωμεν τὴν φιλόξενον Σμύρνην παρηγγείλαμεν τὸν ἀρρώστον νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ ἓνα μῆνα τὴν μνημονευθεῖσαν θεραπείαν· ἔπειτα δὲ νὰ μεταχειρίζηται ἐπὶ ἓνα ἕτερον μῆνα δις τῆς ἡμέρας ἀμέσως δηλ. πρὸ τοῦ προγεύματος καὶ ἀμέσως πρὸ τοῦ δείπνου ἀνά ἓν ῥακοπότηρον 5—8 δραμιῶν χωρητικότητος ἐκ τοῦ ἐξῆς οἴνου.

Ἀάβε	Περουβιανοῦ φλοιοῦ βασιλικοῦ (κίνας)	δρ.	25
	φλοιοῦ κιναμώμου (κανέλλας)	δρ.	10
	τὸν ἐξωτερικὸν λεπτότατον φλοιὸν (flavedi) νεραντσιῶν	ἀριθ.	4

κατέργασον (μούσκευσον) εἰς ἀρκοῦσαν ποσότητα οἰνοπνεύματος ἐπὶ ὥρας 24, ἔπειτα θές ταῦτα πάντα εἰς φυάλην χωρητικότητος δύο καὶ ἡμισείας ὀκάδων, πλήρωσον ταύτην δι' οἴνου οἴου δὴ πτε (πλὴν τοῦ ριτινίτου) καὶ ἄφησον εἰς κατεργασίαν (μούσκευμα), ἐκπεπωματισμένης (ξεστουπωμένης) οὔσης καὶ εἰς τὸν ἥλιον ἐκτεθειμένης τῆς φυάλης, ἐπὶ ἡμέρας πέντε· μετὰ ταῦτα στραγγίσον καὶ μεταχειρίσθητι κατὰ τὸν μνημονευθέντα τρόπον.

Ἐκτοτε, ὡς εἶπομεν, ἡμεῖς μὲν δὲν εἶδομεν τὸν ἀρρώστον· ὁ ἀξιοτίμος ὅμως πατὴρ τοῦ ἀμέσως ἔσπευσε νὰ μᾶς ἀναγγεῖλῃ καὶ ἐν Λονδίῳ ἔτι εὐρισκομένους, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἰάθη τελείως. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὰ ἐνταῦθα ἐπάνοδόν μας οὐδεμίαν ἐγκαταλιμπάνει δι' Ἀθήνας εὐκαιρίαν ὁ ἀξιοτίμος πατὴρ τοῦ πάσχοντος, χωρὶς νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ, ὅτι ὁ προσφιλὴς υἱὸς τοῦ ἔχει καθ' ὅλα καλῶς. Προχθὲς μάλιστα διὰ τοῦ ἀξιοτίμου Κυρίου Πινατέλη, ἀδελφοῦ τοῦ ὁμωνύμου ἰατροῦ, μᾶς εἰδοποίησεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ οὐ μόνον κατὰ τὰ λοιπὰ ἔχει καλῶς, ἀλλ' ὁσπέραι βελτιοῦται καὶ ἡ ἐκ τοῦ βαχτισμοῦ δυσμορφία του, καὶ ἤδη σπουδάζει ἐπιμελέστατα, προβίβασθεις μάλιστα καὶ μέχρι τῆς δευτέρας γυμνασιακῆς τάξεως.

Τὸ ἱστορικὸν τῆς νόσου ταύτης ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ δημοσιεύσωμεν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, νὰ μνημονεύσωμεν μάλιστα καὶ κυρίων ὀνομάτων, πρώτων μὲν ἵνα ὑποδείξωμεν ὅτι ἐνίοτε τὸ

προγνωστικὸν τῶν ἰατρῶν, (οὐδ' ἡμῶν αὐτῶν ἐξαιρεθέντων ἐπὶ τῆς περιστάσεως ταύτης) δὲν εἶναι ἀλάνθαστον· δεύτερον δὲ, ἵνα ὑπενθυμισώμεν τινὰς, νὰ μὴ καταδικάζωσι τόσον ἐσπευσμένως εἰς προσεχῆ θάνατον ἢ εἰς ἀγαμίαν τοὺς ραχιτικούς, καὶ σπουδαίως ἐὰν πάσχωσιν οὗτοι· καὶ τρίτον, ἵνα ἐπαναλάβωμεν ὅσα τοσάκις ἤδη εἶπομεν, ὅτι δηλ. ἐν τῇ Ἀνατολῇ τοῦλάχιστον ὁ διαλείπων πυρετὸς ὁμοιάζει ἀληθῆ Πρωτεία, δυνάμενον νὰ λάβῃ τὸ προσωπεῖον παντὸς νοσήματος, οὐδὲ τῆς κοιλιακῆς φθίσεως ἐξαιρουμένης.

Περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἔθνους, κατὰ τῆς Ἔθνοσυνελεύσεως, κατὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ τῶν συμπολιτευομένων καὶ ἀντιπολιτευομένων μομφῶν καὶ αἰτιάσεων.

Τὰ πανταχόθεν σχεδὸν τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς συνεχῶς ἀκούμενα ὑπὸ διαφόρων φιλελλήνων καὶ ὁμογενῶν παράπονα νῦν μὲν κατὰ τοῦ συνόλου τῆς Ἔθνοσυνελεύσεως, νῦν δὲ κατὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἄλλοτε κατὰ τῆς συμπολιτεύσεως καὶ πάντοτε σχεδὸν κατὰ τῶν κατὰ καιροὺς Κυβερνήσεων καὶ αἱ κατ' αὐτῶν μομφαὶ καὶ αἰτιάσεις ἀναγκάζουσι καὶ ἡμᾶς, καὶ τοὶ μὴ ἀσχολουμένους περὶ τὰ πολιτικά, νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ταῦτα ἔχουσιν ὑποστάσεως.

Καὶ πρῶτον πάντων ὀφείλομεν νὰ διακηρύξωμεν, ὅτι οὐδεμίαν τῶν ἐπὶ τοῦ Ὄθωνος Κυβερνήσεων καὶ οὐδὲν νομοθετικὸν σῶμα καὶ οὐδὲν πρόσωπον ἐννοοῦμεν νὰ ὑπερασπίσωμεν ἐνταῦθα. Κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ὀφείλομεν νὰ διακηρύξωμεν, ὅτι μὲ οὐδὲν, ἐκ τῶν μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν κυβερνησάντων τὸ Κράτος, πρόσωπον μᾶς συνδέει ἰδιαίτερα τις συμπάθεια, τοῦναντίον μάλιστα ἅπας ὁ κόσμος γινώσκει, ὅτι δὲν μᾶς ἔλλειψαν καὶ ἴσως οὔτε σήμερον μᾶς ἔλλειπουσιν ἀτομικαὶ τινες ἀφορμαὶ αἰτιάσεων. Καὶ ἂν οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ μεγαλειότερον λόγον, τοῦλάχιστον ὅμως διότι πάντῃ ἄχρηστοι ἄχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρξάμεν οὔτε εἰς τὴν ἐπιστήμην, οὔτε εἰς τὴν κοινωνίαν, οὔτε κἂν εἰς αὐτὴν τὴν με-

ταπολίτευσιν, ἂν ποτε ἐπιτρέπηται νὰ μνημονεύσῃ τις ἐν εἰρηνικῇ ἤδη οὔσῃ κοινωνίᾳ καὶ ἐπαναστατικὰ δικαιώματα ἅπας δὲ ὁ κόσμος γινώσκει, ὅτι μόνον ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐδικαιώθημεν καὶ μόνον διὰ τῆς πολυτίμου εὐμενείας, μεθ' ἧς αὕτη δέχεται καὶ κρίνει τὰ εὐτελῆ ἡμῶν ἔργα. Ἄλλως δὲ καὶ τὸν ἐπαίτην σχεδὸν μετερχόμεθα παρὰ τοῖς Κυρίοις ὑπουργοῖς, ὡσάκις θέλομεν νὰ δημοσιεύσωμεν τι, ἵνα μᾶς χορηγήσῃ τὸν ἀναγκαῖον τυπογραφικὸν χάρτην. Καίτοι δὲ τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ σιωπήσωμεν τὴν ἐξῆς μεγάλην ἀλήθειαν· ὅτι δηλαδή οὐδεμία ἐν τῷ κόσμῳ μεταπολίτευσίς, οὐδεμία ἐπανάστασις, καὶ οὐδεμία Ἔθνοσυνέλευσις ἐπολιτεύθη ἐπὶ τῶν γενικῶν ζητημάτων πατριωτικώτερον, φιλανθρωπότερον, καὶ συνετώτερον τῆς ἑλληνικῆς τελευταίας μεταπολιτεύσεως ἐπαναστάσεως καὶ Ἔθνοσυνελεύσεως.

Ἐπὶ τριάκοντα ὅλα εἶη καταρράδιουργεῖται ὁ τόπος οὗτος ὑπὸ ἀντιθέτων συμφερόντων τῶν τε αἰεῖστες συγχρουομένων ἐν τῇ Ἀνατολῇ Μεγάλων Δυνάμεων, καὶ αὐτῆς τῆς Βαυαρικῆς δυναστείας· μετὰ πολυειδεῖς δὲ ἀγῶνας, ἐκδιωχθείσης ταύτης, μένει ὁ τόπος σχεδὸν ἀκυβέρνητος ἐπὶ δύο ἔτη, καὶ καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ διάστημα τοῦτο οὐχὶ μόνον ὁ τόπος δὲν ἔπαθε τι, ἀλλ' ἐγένοντο σεβαστὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐκδιωχθείσης δυναστείας τὰ ὑλικὰ συμφέροντα ἢ καὶ αὐτῆ πρὸς τούτοις ἡ ἰδιαίτερα μὲν, ἀλλὰ βασιλικὴ ἀλληλογραφία· ὁ δὲ τόπος οὐχὶ μόνον δὲν ἔπαθε τι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐλλείψεως πάσης σχεδὸν ἐξουσίας, ἀλλὰ καὶ προήχθη μεγάλως κατὰ τε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑλικῆς εὐημερίας καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος κλονισθεῖσαν πίστιν. Οὐδέποτε τῶ ὄντι ἐπὶ τῆς μακρᾶς βασιλείας Ὄθωνος εἰσῆχθη εἰς τὸν τόπον τοσοῦτον χρηματικόν, ὅσον θὰ εἰσαχθῆ ἐφ' ἑτέρος, καὶ τὰ ἑλληνικὰ χρεωγράφα πρὸ μὲν τῆς μεταπολιτεύσεως ἐτιμῶντο ἐν Λονδίνῳ 4—5 0/0, ἀμὰ δὲ τηλεγραφικῶς ἀνηγγέλθη ἡ ἐπανάστασις ὑψώθησαν εἰς 15 0/0 καὶ σήμερον κυματίζουσι μεταξὺ 25 καὶ 35 0/0. Καὶ οἱ μὲν ἔχοντες ταῦτα, θέλοντες νὰ τὰ πωλήσωσιν ἐπὶ ὠφελείᾳ, διακηρύττουσιν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ πληρώσῃ ἀμέσως καὶ μέχρις ὀβολοῦ ἅπαντα τὰ χρέη της, ὡς νὰ ἦτο δυνατόν, μετὰ τριακονταετῆ ὀπισθοδρομικὴν πορείαν τῶν Κυβερνήσεων τοῦ Ὄθωνος, ὁ τόπος οὗτος νὰ ἐκμεταλλεῖσθαι διὰ μιᾶς ἅπαντας τοὺς πόρους του. Οἱ δὲ θέλοντες ν' ἀγοράσωσιν εὐθεῖνὰ διακηρύττουσιν, ὅτι ἡ Ἑλλάς εὐρίσκειται πρὸ πολλοῦ εἰς κατάστασιν χρεωκοπίας, καὶ οὔτε εἰ-

ναι δυνατὸν ν' ἀναλάβῃ, διότι καταληστεύουσιν ἅπαντας τοὺς πόρους οἱ ἐπαναστάται, οὐδ' ἡμῶν θεθαίως ἐξαιρουμένων. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων δοξασίων παρουσιάζονται καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐν Ἑλλάδι πολλαὶ ἐταιρίαι μὲ τεράστια κεφάλαια καὶ αἰτοῦσι τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐθνικῶν πόρων· ἐντεῦθεν δύναται τις νὰ ἐξάξῃ τὸ ἀλανθαστώτερον συμπέρασμα περὶ τε τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου, καὶ περὶ τῶν ληστρικῶν διαθέσεων τῶν ἐπαναστατῶν.

Πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως σύμπασα σχεδὸν ἡ Δύσις θεώρει τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀποκλειστικῶς συμπαθοῦσαν πρὸς τὴν Ῥωσίαν ἕνεκα τῆς ταυτότητος τοῦ θρησκευματος. Ἐκρήνυται ἡ μεταπολίτευσις καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, ὡς εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος, ῥίπτεται τυφλοῖς ὄμμασιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Δύσεως. Καίτοι δὲ ἐπίσης συμπαθοῦσα καὶ εὐγνωμονοῦσα πρὸς τε τὴν Ῥωσίαν καὶ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ἐν τῇ Δύσει δύο ἰσχυρὰς καὶ προστάτιδας τῆς Ἑλλάδος δυνάμεις, ἐκλέγει ὅμως τὴν, ἕνεκα μόνου τοῦ πολιτεύματος αὐτῆς, ἐπαγγελομένην δι-
αρκεστέρας καὶ εἰλικρινεστέρας ἐλευθεσίας εἰς τὸν τόπον, καὶ κερδίζει διὰ τῆς διαγωγῆς τῆς ταύτης τὴν τῆς Ἑπτανήσου ἔνωσιν, ἣτις ἐθεωρεῖτο καὶ πραγματικῶς ὑπῆρχεν ἀσυγκρίτως δυσχερεστέρα τῆς κατακτήσεως πάσης οἰας δὴ ποτε ἑλληνικῆς ἐπαρχίας οὐδὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξαιρουμένης.

Μόλις ἐγκαθιδρύεται ἡ ἔθνοσυνέλευσις καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ψηφίζει, ὡς εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος, τὴν καθαίρεσιν τῆς πεσοῦσης δυνστείας, διὰ δὲ τῆς ἄλλης ἐκλέγει παμψηφεί τὸν συνταγματικὸν καὶ λαοφιλῆ Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον. Μόλις γίνονται ταῦτα καὶ ἐκχεῖται ἐν πεινώσῃ κοινωνίᾳ ἄφθονος ξενικὸς χρυσός, ἐπέρχονται ἐκ τούτου δύο ἰσχυραὶ συγκρούσεις, θάφεται τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ μὲ αἷμα ὅσον ἀθῶν τόσον καὶ πολῦτιμον, ἀλλ', ἀντὶ νὰ ματαιωθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διακαῶν πόθων τοῦ ἔθνους, ἐγκαθιδρύεται νέα δυναστεία πλήρης ζωῆς καὶ λαμπροῦ μέλλοντος.

Παλαίους πρὸς ἄλληλα τὰ κόμματα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ πρωτοκαθεδρίας, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς πάλης ταύτης λύνονται τὰ ζωτικώτερα ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ζητήματα. Ἐνωσιν ἀνευ ὄρου ψηφίζουσιν οἱ ἀδελφοὶ Ἑπτανήσιοι, ἀφομοίωσιν τελείαν ψηφίζουσι προχθὲς ἅπαντες οἱ Κύριοι πληρεξούσιοι.

Μεγάλῃ καταβάλλεται πολλαχόθεν προσπάθεια ν' ἀφθεῶσι

θῆραι τινὲς τοῦ πολιτεύματος ἀνοικταί, ἵνα εἰσέρχηται δι' αὐτῶν εὐκολώτερον εἰς τὸ ἔθνος ἡ διαφθορά, ἀλλὰ τεραστία πλειονοψηφία τῆς ἔθνοσυνελεύσεως, ἐνισχυομένη ὑπὸ τῆς ὀρθοφροσύνης τῆς κοινῆς γνώμης, φράσσει διὰ παντός τὰς θύρας ταύτας, καὶ ὅσον οὐπω θὰ ἔχωμεν τὸ καταλληλῆτάτον εἰς τὸ ἔθνος πολιτεύμα.

Βοᾷ ἡ ἀντιπολίτευσις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, διαῤῥηγγύνει αὐτὴ τὰ ἱμάτιά της κατὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, καὶ ἐκ τοῦ μέσου τῆς πάλης ταύτης ἐξέρχεται ἡ κτηματικὴ τράπεζα, φύεται ἡ γεωργικὴ ἐταιρία, προικίζεται ἡ πρωτεύουσα μὲ ἄφθονα ὕδατα, καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς κοινωνίας τὸ περὶ ἀποξήρανσεως τῆς Κωπαίδος λίμνης καὶ πληρωμῆς τοῦ ἐθνικοῦ χρέους ζωτικώτατον ζήτημα. Κλονίζονται τῷ ὄντι τὰ θεμέλια τῆς ἔθνοσυνελεύσεως διὰ τὸ περὶ ἀφομοιώσεως ζήτημα, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κλονισμοῦ τούτου, εὐρίσκει εὐκαιρίαν ὁ Κ. Πρόεδρος τῆς ἔθνοσυνελεύσεως νὰ προκαλέσῃ καὶ νὰ μᾶς ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἔθνοσυνελεύσεως, διότι ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν τῆς κοινωνίας ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος.

Καταναθεματίζουσι τὴν Κυβέρνησιν αἱ ἀντιπολιτευόμεναι ἐφημερίδες, ψάλλουσιν ἱερειάδας κατὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως αἱ ὑπουργικαὶ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπὸ πατριωτισμοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προερχομένου τούτου πατάγου τῶν ἐφημερίδων ἐγείρεται ἡ Λεβαδία καὶ ἤθελεν ἐπιδείξει δέκα ἑξ ἑκατομῦρια δραχμῶν, τὰ ὅποια ἐφέτος μίᾳ μόνῃ αὐτῇ ἡ ἐπαρχία τοῦ Κράτους ἤθελεν εἰσάξῃ ἐν αὐτῷ ἐκ τῶν θαμβακίων ἂν μὴ ἐπήρχετο ἡ ἐκ τῶν βροχῶν θεομηνία.

Ἐπὶ ὄθωνος οὐδέποτε σχεδὸν ἐξέλειπεν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἡ ληστεία· ὅσῳ δὲ πλείοτερος χωροφυλακὰς καὶ ὀδηγὸς καὶ ἐκτάκτους ἀπεσταλμένους καὶ νομοεπιθεωρητὰς καὶ μοιράρχους καὶ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀνακριτὰς ἐπεμπεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς καταδίωξίν των, τόσῳ πλείοτερον ἤξανον οἱ λησταὶ καὶ τόσῳ ὠμότεροι ἐγίνοντο· ἐπῆλθεν ἔπειτα ἐποχὴ, καθ' ἣν μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν ἐλύθησαν ἡ ἐγκαταρῶθησαν ὅλοι οἱ δεσμοὶ τῆς κοινωνίας· τότε δὲ οὐδεὶς σχεδὸν ἐφρόντιζε νὰ καταδιώξῃ ληστὰς, ἀλλ' ὅμως οἱ λησταὶ ἡλαττώθησαν ἢ καὶ ἐξέλειπον, καὶ τοῦτο ἐγένετο ἴσως καὶ διότι δὲν κατεδιώκοντο.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς μεσοβασιλείας ἢ καὶ προχθὲς ἀκόμη ἐγένοντο ληστρικά τινεσ πράξεις, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ἐν Ἑλλάδι

ζῶντες γινώσκωμεν ἄριστα τὰ ἐλατήρια τῶν ληστῶν τούτων καὶ δὲν ἐξιππάζομεθα ἐλπίζομεν μάλιστα ὅτι τάχιστα θὰ ἐκλείψουν καὶ τὰ ἐλατήρια ταῦτα, καὶ θ' ἀπαλλαγῇ καθ' ὀλοκληρίαν ὁ τόπος καὶ τῆς μομφῆς ταύτης· διαβεβαιουμέν δὲ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ζῶντας ὁμογενεῖς, ὅτι οὐδέποτε ὁ τόπος οὗτος ἦτο τόσον ἥσυχος, ὅσον ἦτο ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὅσον εἶναι σήμερον.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τύπου; Οὐδέποτε ὁ τύπος κατεδιώχθη ἀπηνέστερον ἢ ἐπὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος· ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε τύπος ὑπῆρξεν αὐθαδέστερος ἢ καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ συντάκται ἐφημερίδων διὰ ψίλου πῆδημα ἐσήποντο εἰς τὰς φυλακάς· καὶ οὐδέποτε ὁ τύπος εἶναι σεμνοπρεπέστερος καὶ πατριωτικώτερος ἢ ἤδη, ὅτε οὐδεὶς σχεδὸν τὸν καταδιώκει· ἅς μὴ ἐκπλήττωνται οἱ ἐξω ὁμογενεῖς ἐκ τῶν φωνασικῶν τοῦ τύπου, αὐταὶ ἐν πάσῃ συνταγματικῇ κοινωνίᾳ εἶναι ἀναγκαιόταται, ὥσπερ ἐν τῇ ποιμνῇ τὰ γαυγίσματα τῶν πιστῶν κυνῶν πρὸς ἐκφόβησιν τῶν λύκων. Διαβεβαιουμέν δὲ τοὺς ἐξω ὁμογενεῖς, ὅτι οὐδέποτε ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία εἰργάζετο δραστηριώτερον πρὸς τὴν προαγωγὴν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἢ ὅσον ἐργάζεται σήμερον καὶ οὐτε εἶναι ποτε δυνατὸν νὰ διαλυθῇ ἡ ἔθνοσυνέλευσις, χωρὶς νὰ λύσῃ τὰ μένοντα ἔτι ἄλυτα ζωτικώτερα διὰ τὸ ἔθνος ζητήματα.

Ταῦτα πάντα εἶναι ἱκανὰ, νομίζομεν, καὶ τὰ εἴδη τῶν λίαν πικρῶς μεμφομένων ἡμᾶς νὰ φιμώσωσι καὶ τοὺς ὑπερβολικοὺς φόβους τῶν ἐξω ὁμογενῶν νὰ καθησυχάσωσι. Διαβεβαιουμέν δὲ μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἐγένετο τοσαύτη πρόοδος, ὅση γίνεται σήμερον, καὶ οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ κοινωνία ἔχει τοσαύτην διάθεσιν πρὸς ἐντελῆ καὶ εἰρηνικὴν ἀποκατάστασιν, ὅσην ἔχει ἡ ἐλληνική.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἐξήγησιν, ἅς μᾶς ἐπιτρέψωσιν οἱ ἀναγνώσται τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὰ παρὰ πόδας ἔγγραφα, ἵνα ὠφελιθῶμεν τοῦλάχιστον τῆς εὐκαιρίας ταύτης καὶ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τὴν ἔθνοσυνέλευσιν, εἰς τὸν Κύριον Πρόεδρον αὐτῆς καὶ εἰς τὸν ἀξιότιμον ἡμῶν φίλον Κύριον Νεγρεπόντε διὰ τὴν εὐμενῆ ὑποδοχὴν καὶ κρίσιν αὐτῶν περὶ τὰ ἡμέτερα εὐτελῆ ἔργα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Τῆς ἐν Ἀθήναις Β'. τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως.

Πρὸς τὸν Κύριον Ἀναστάσιον Γούδαρ, Συντάκτην
τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν.

Ἰπέβαλεν ἤδη τὸ Προεδρεῖον εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν ὑφ' ἡμῶν γενομένην προσφορὰν τριακοσίων ἀντιτύπων τοῦ περὶ ἀποξήρανσεως τῆς Κωπαίδος καὶ πληρωμῆς τοῦ ἐθνικοῦ χρέους Ἰπομνήματός σας, ἵνα διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς ΚΚ. πληρεξουσίους, καὶ χαίρω, Κύριε, διακοινώνων ὑμῖν ὁ πισθογράφως τὴν ἐκφρασὴν τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐχαριστίας τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τῇ νεᾷ ταύτῃ προσφορᾷ πονήματος, μαρτυροῦντος τὴν περὶ τὰ καλὰ προθυμίαν σας.

Ὁ Πρόεδρος

ΙΩ. Α. ΜΕΣΗΝΕΖΗΣ.

Συνεδρίασις ΤΚΣ'.
τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1864.

Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν τῆς Συνελεύσεως.

Εἰπόντος ἔπειτα τοῦ Προέδρου ὅτι ὁ ἰατρός Α. Γούδας ἀπέστειλεν εἰς τὸ Προεδρεῖον πρὸς διανομὴν τριακόσια φυλλάδια τοῦ δευτέρου Ἰπομνήματός του, τοῦ ἀφορῶντος τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος λίμνης, ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνετο νὰ ἐκφρασθῇ πρὸς αὐτὸν ἡ εὐχαρίστησις τῆς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ προσφορᾷ.

Ἀκριβὲς ἀπόσπασμα

Ἀθήνησι, 26 Σεπτεμβρίου 1864.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως

ΙΩ. Α. ΜΕΣΗΝΕΖΗΣ.

Ἀξιότιμος Κ. Συντάκτα τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν.

Κωνσταντῶνα 24 Σεπτεμβρίου 1864.

Πόσον λυπεῖται ἐκάστη ἐλληνικὴ καρδιά, βλέπουσα τὸν ἀπανταχοῦ ἐλληνικὸν τύπον, ν' ἀκολουθῇ τὴν ἐμπαθῆ ὁδὸν τῶν προσωπικοτήτων καὶ ψευδολογιῶν, καὶ νὰ μὴ συλλογίζεται πόσον βλάπτει καὶ θυσιάζει τὸν ἀπανταχοῦ ἐλληνισμόν ἂν ἤξευραν οἱ ἀξιότιμοι συντάκτα τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἐντελῶς ἤθελον σιγήσει καὶ προτιμήσει τὴν παῦσιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐφημερίδων τῶν, χάριν τοῦ ἐξόχου αὐτῶν πατριωτισμοῦ.

Ἐπέπρωτο ὅμως ὑμεῖς Κύριε Συντάκτα διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς Μελίσσης τῶν Ἀθηνῶν, πραγματευόμενοι πράγματα κοινωφελῆ πρὸς δόξαν τῆς πατρίδος, νὰ ἐπιχέται βάλσαμον, καὶ νὰ μᾶς κάμητε νὰ λησμονῶμεν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τῶν ὑπερβολῶν τοῦ ὑπολοίπου τύπου

Ἐξακολουθοῦντες τὴν κοινωφελῆ ὁδὸν, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μεγάλως θέλετε ὠφελῆσαι τὴν δυστυχῆ πατρίδα, καὶ ἀποσκορακίζοντες τὴν ὑπαλληλομανίαν, γρέφομεν τὴν προσοχὴν μας πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ δόξαν τῆς πατρίδος.

Τὰ κοινωφελῆ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἤρχισε νὰ ἐνεργῇ ἡ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ὄθωνος Κυβέρνησις, καὶ ἰδίως ἡ νῦν τοῦ λαοφίλου καὶ ἀθώου Βασιλέως ἡμῶν Γεωργίου, ὑπὲρ τῆς γεωργίας, ὀδοποιίας, συστάσεως τραπεζῶν κλπ. μᾶς δίδουσι τὸ θάρρος νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι δὲν θέλει παῦσει νὰ φρονιτίζῃ ἐσσεὶ καὶ ἀνευδότης πρὸς δόξαν τοῦ ἔθνους.

Τὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας καὶ λοιπὰ εἶναι λελυμένα ἤδη, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἕξω χρεωστούμεν νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δύο τινά.

α) Τὴν διοργάνωσιν τῶν Προξενείων, διότι μεγάλως ἐβλάβηται καὶ βλάπτεται ὁ ἐλληνισμὸς ἐκ τῆς ἀμαθείας, ὑπερβολικῶν καταχρήσεων, καὶ τῆς κακῆς καὶ εὐτελοῦς μισθοδοσίας τῶν Προξένων καὶ

β) Ἐκ τῆς κακῆς καταστάσεως τῆς ναυτιλίας μας.

Τὸ ἐλληνικὸν ναυτικὸν πάσχει, καὶ πάσχει δεινῶς· πτώσις ἐντελής ἐπαπειλεῖται, ἂν δὲν ληφθῇ σύντονος πρόνοια, καὶ ὡς

ἐμπορευόμενοι εἴμεθα εἰς θέσιν κάλλιον πολλῶν τῶν ἐν Ἀθήναις θεωρητικῶν πολιτικῶν μας, φρονῶ, νὰ γνωρίζωμεν τὸν κίνδυνον τῆς ναυτιλίας.

Τὸ Ἰταλικὸν ναυτικὸν τόσον ἠῤῥησε καὶ πλουτεῖ, ὥστε ἐπαπειλεῖ καὶ τὴν ἀκτοπλοῖαν τῆς Μεσογείου νὰ πάρῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας μας.

Ὁ ἔνδοξος Κανάρης ἂν θέλῃ ν' ἀποθανάτιση τὸ ὄνομά του, ὡς τὸ ἀπεθανάτισεν εἰς τὰ 1821, καὶ ὡς πρακτικὸς πολιτικὸς, ἄς φροντίσῃ 1) τὴν ἄμεσον σύστασιν ναυτικῆς τραπεζῆς, 2) σύστασιν δύο ναυτικῶν σχολείων εἰς Πόρον καὶ Γαλαξιδίου, οὐχὶ πλέον πρὸς Θεοῦ εἰς Ἀθήνας, ὅπου, ἔνεκα τῆς συσσωρεύσεως τῶσων σχολείων, ἡμιμάθεια βασιλεύει, ἐπειδὴ οἱ νέοι καταγίνονται εἰς πολιτικά, 3) τὴν σύστασιν ναυτικῆς ἀσφαλείας πρὸς κλασικοποίησιν τῶν πλοίων (τὸ λεγόμενον παρ' Ἑυρωπαίοις Verilai) καὶ 4) τὴν σύστασιν ναυτικῆς ἐταιρίας (ὡς τὴν γεωργικὴν) πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς ναυτιλίας.

Ἄλλως ἄς ἦναι βέβαιοι οἱ κύριοι πολιτικοὶ μας ὅτι ἡ ναυτιλία, ἡ δοξάσασα τὴν Ἑλλάδα, καταστρέφεται, καὶ καταστρέφεται ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν τόκων καὶ τῆς ἀμαθείας, καὶ ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν καταχρήσεων κλπ.

Συστήσατε εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ εἰδήμονας, ἰδίως εἰς τὸ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια Σύρου, Πατρῶν, Σπετσῶν, Ἰδρας, Γαλαξιδίου, καὶ λοιπῶν πείραν ἔχουσῶν ναυτικῶν πόλεων, ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀνατολῇ ὁμογενεῖς, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ζητημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας· ὁ καιρὸς ἐπῆγει, καὶ τὸ πολυάσχολον τῶν ἐργασιῶν μου δὲν με δίδει καιρὸν ν' ἀναπτυχθῶ περισσώτερον.

Δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς φιλίας καὶ ὑπολήψεως τοῦ προθύμου φίλου σας

M. I. ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ.

Περὶ συνοικισμοῦ ἐν Πεταλιδίῳ καὶ περὶ
 συστάσεως γεωργικοῦ σχολείου ἐν αὐτῇ.

Δημοσιεύοντες παρὰ πόδας τὸ πρακτικὸν τῆς κοινότητος Πεταλιδίου δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ εἴπωμεν πολλὰ πρὸς διέγερσιν τοῦ ζήλου τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν ἐξελέξαντο οἱ κάτοικοι Πεταλιδίου, ἵνα ἐργασθῆ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας των. Ἄπαντα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης κατέχονται ὑπὸ ζήλου καὶ πατριωτισμοῦ ἱκανοῦ, ὥστε οὐδὲν θ' ἀμελήσωσιν, ἵνα διακρίνωσιν τὰς προσδοκίας τῶν ἐντολέων των. Περιττὴ ἐπίσης καθίσταται πᾶσα σύστασις πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοιαῦτα ἔργα, διότι ὁ εἰς κατάλληλον μέρος συνοικισμὸς καὶ τὸ πρακτικὸν γεωργικὸν σχολεῖον εἶναι τὰ καταλληλότερα μέσα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς εὐημερίας τῶν κατοίκων ἐξ ἐνός καὶ δι' αὐτῶν σύμπαντος τοῦ Κράτους. Ἡ δὲ ἐπισκευὴ τῆς προκυμαίας καὶ ἡ ἐκκάθαρσις τοῦ λιμένος εἶναι συντελεστικώτατα, ἵνα ἐλκύωσιν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸ ἐμπόριον. Ἄξιοι λοιπὸν μεγάλης εὐγνωμοσύνης ἔσονται ὅσοι συντελέσωσιν εἰς τοῦτο τὸ κατὰ δύναμιν. Πολὺς δὲ ἔπαινος ὀφείλεται καὶ εἰς τὸν συνταγματάρχην Κύριον Πιεράκον διότι σὺν κατέβαλε καὶ καταβάλλει προσπάθειάς πρὸς τὴν εὐημερίαν τῶν συμπατριωτῶν του καὶ πρὸς προαγωγὴν τοῦ συνοικισμοῦ. Τὸ δὲ πρακτικὸν τῶν κατοίκων Πεταλιδίου ἔχει οὕτω.

Ἐν Πεταλιδίῳ, σήμερον τὴν 28 Ἰουνίου 1864 ἔτους, οἱ αὐτόθι ὑπογεγραμμένοι κάτοικοι τοῦ Λακωνικοῦ τούτου συνοικισμοῦ πρόκριτοι, καὶ λοιποὶ, συσκεφθέντες ἐπὶ τῆς παρούσης καὶ μελλούσης καταστάσεως τοῦ συνοικισμοῦ, καὶ θεωροῦντες ὅτι μὲ ὅλους τοὺς ὁποίους κατεβάλλομεν καὶ καταβάλλομεν κόπους καὶ προσπάθειάς, ἐν διαστήματι τριακονταετίας, εἰς τὴν ἔρημον τοῦτον τόπον, καὶ μὲ ὄλην τὴν καλλιέργειαν καὶ πρόδοον τῆς δεινροφυτείας, πρὸς ὠφέλειάν τινα ἡμῶν τε καὶ τοῦ δημοσίου, μεθ' ὅλης τῆς ὠραιότητος, καὶ ὑγιεινῆς ταύτης θέσεως, πλουτουσίας ὑδάτων, ἐκ τριῶν πρὸς τὰ πέριξ ῥεόντων ποταμῶν, πρὸς πότισιν τῶν ἀγρῶν τε καὶ δένδρων μας καὶ ἐξ ἄλλων μικροτέρων ῥυάκων, ἐντὸς καὶ ἐγγύτατα τῆς κωμοπόλεώς μας· καὶ μ' ὅλα ταῦτα, δὲν ἀνταπεκρίθη ἡ ὠφέλεια μὲ τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐλπίδας, διὰ τε τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν

ναυτιλίαν· διότι ἡ μὲν πρόδοος τῆς γεωργίας, δὲν ἔφθασεν εἰς τὸν προσδοκώμενον σκοπὸν μας, δι' ἔλλειψιν τῶν νέων γεωργικῶν ἐργαλείων, καὶ τῶν γνώσεων ζωοκομίας· ὡσαύτως τοῦ τε ἐμπορίου, καὶ τῆς ναυτιλίας, προσερχομένου τούτου ὡς ἐκ τῆς κακῆς καταστάσεως, τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς χειροποιημένης ἀρχαίας προκυμαίας, τῆς ὑπαρχούσης πρὸς χιλιάδων ἐτῶν, ἐντὸς τοῦ λιμένος τούτου, κειμένου εἰς τὸ οὐσιωδέστερον μέρος τοῦ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ἡ ἀσφάλεια τοῦ ὁποίου ἐπιτρέπει ἐν καιρῷ χειμῶνος νὰ ἐλλιμενίζονται ἐπιτόπια καὶ ἄλλων ἐθνῶν πλοῖα. Τούτου ἕνεκεν ἐξελέχθη ἄλλοτε ὁ τόπος οὗτος πρὸς ἀπόβασιν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, τοῦ ὁποίου ἀνάμνησις ὑπάρχει ὁ προσδιορισθεὶς κατάλληλος τόπος, ἐντὸς τοῦ κανονικοῦ σχεδίου τῆς κωμοπόλεώς μας ταύτης τοῦ ἀναγενησομένου Μαυρωλείου, καὶ χρηζούσης ἐπισκευῆς τῶν ἐφαρμμένων μερῶν, πρὸς τελείαν ἀσφάλειαν τοῦ λιμένος, ἧς τὸ μὲν μῆκος εἶναι διακοσίων περιπυ μέτρων, τὸ δὲ πλάτος δώδεκα, διὰ δαπάνης εἴκοσι περιπυ χιλιάδων δραχμῶν, μετὰ τῆς ἐκκαθάρσεως διὰ βορβοροφάγου, τοῦ ὠραίου τούτου λιμένος.

Διὰ ταῦτα, ἀπεφασίσαμεν θεωροῦντες ἀναγκαῖον, νὰ συστήσωμεν ἑπταμελῆ ἐπιτροπὴν, ἧς τὰ μέλη θερμῶς παρακαλοῦμεν διὰ τῆς παρούσης μας, νὰ δεχθῶσι τὸ βάρος τοῦτο χάριν τοῦ καλοῦ, καὶ πρὸς ὠφέλειαν τῆς ἀποικίας, τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιεπίσκοπον Μεσσηνίας, καὶ Ἐπίσκοπον Οἰτύλου Προκόπιον, καὶ τοὺς εὐγενεστάτους Κυρίους Ι. Αἰάτην, Σπυρ. Α. Μεταξᾶ, Νικ. Α. Μαυροκορδάτον, Ἀναστ. Μανάκην, καὶ Ἐμμ. Μητράκην, ὅπως διὰ τῆς ὑψηλῆς κοινωνικῆς καὶ δημοσίας θέσεώς των, καὶ τῶν σχέσεών των, εὐαρεστούμενοι ἐνεργῶσιν, ὅτι ἐγκρίνωσιν, πρὸς τε τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, καὶ τὴν κυβερνήσιν του ἀποτεινόμενοι, καὶ πρὸς πᾶν ἄλλο πρόσωπον, ἢ εταιρίαν, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τε καὶ ἐξωτερικῷ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς εὐρίσιν τοῦ ἐντελοῦς μέσου τῆς προαγωγῆς τοῦ συνοικισμοῦ, ἢ τῶν μάλᾳ ἀναγκαίων τῆς νέας ταύτης πόλεως, ἧγουν τὰ ἐξῆς.

Α'. Τοῦ νὰ προσέλθωσιν εἰ δυνατόν χίλια οἰκογένεια εἰς τὴν νέαν ταύτην πόλιν, ἀπὸ Λακωνίας, ἢ ἄλλων ἐπαρχιῶν.

Β'.) Τὴν ἐπισκευὴν τῆς μεγάλης προκυμαίας, καὶ ἐκκαθάρσιν τοῦ λιμένος τούτου, ὅπερ ὠφελεῖ μεγάλως, ὄχι μόνον τὴν ἐγγύριον ναυτιλίαν μας, ἀλλὰ καὶ τὰ προσερχόμενα πλοῖα ξένων ἐθνῶν εἰς τὸν κόλπον τῆς Μεσσηνίας, γύρωθεν τοῦ ὁποίου διαβαίνει ὅλη ἡ ναυτιλία πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Γ'.) Τὴν σύστασιν γεωργικοῦ σχολείου ἀπλουστάτου, καὶ

ὀλιγοδαπάνου, ἐκ προσωπικοῦ ὀλιγαριθμοῦ, δηλ. ἐνὸς διδασκάλου πρακτικοῦ, δύο ἢ τριῶν ἐργατῶν, ἐργαζομένων ἐν τῷ ἀγροκλήφῳ τοῦ σχολείου, ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ διδασκάλου, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας τε καὶ κτηνοτροφίας, εἰ δυνατὸν καὶ τῆς πτηνοτροφίας. Ὅθεν τούτου ἐνεκεν, παρακαλοῦμεν τὸν Συνταγματάρχην Κύριον Ν. Πιεράκον νὰ παραχωρήσῃ μίαν ἀνάλογον περιφέρειαν γῆς, ἐκ τῶν ἐνταῦθα κτημάτων του, καλλιεργημένην, ποτιστικὴν, ἐκ τῶν γειτνιαζόντων τῆς κωμοπόλεως ταύτης ἰδιοκτητῶν του, καὶ εἰς τὸν ὅποιον νὰ κοινοποιηθῇ ἀντίγραφον τῆς παρουσίας μας, διὰ τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀποικίας, καὶ τοὺς κόπους καὶ προσπάθειας ἃ κατέβαλλε, καὶ καταβάλλει πρὸς ὑποστήριξιν ταύτης, ὅπως συνεννοῖται μετὰ τῶν ἄνω διαλειφθέντων ἀξιοτίμων μελῶν, διὰ τὴν περαιτέρω ἐνέργειαν.

Ἐπειδὴ ἐνδέχεται τινα τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς νὰ μὴ συμπράττωσι, ὡς ἀπόντα, ἢ κωλυόμενα ἀπὸ ἰδιαιτέρας ἐνασχολήσεως, ἢ ἄλλας αἰτίας, δύνανται νὰ συνέρχωνται, καὶ νὰ ἀποφασίζωσι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνοικισμοῦ, μόνον τὰ παρόντα μέλη, τὰ εὐρισκόμενα εἰς Ἀθήνας.

Ἡ ῥηθεῖσα ἐπιτροπὴ δύναται νὰ διορίξῃ καὶ εἰς ἄλλους τόπους μέλη, συμπράττοντα μετ' αὐτῆς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἀποστέλλουσα εἰς αὐτὰ τὸ ἀντίγραφον τῆς παρουσίας μας.

Ἀντίγραφα δὲ ἐπικυρωμένα, παρὰ τῆς διὰ Β. Διατάγματος συσταθείσης ἔκτοτε ἐπιτροπῆς τοῦ συνοικισμοῦ, θέλει σταλῆ ἐκ τῆς παρουσίας μας εἰς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἀξιοτίμων μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ δὲ πρωτότυπον νὰ μὲν εἰς τὰ ἀρχεῖα αὐτῆς.

Οἱ Πρόκριτοι

Ἰωακείμ Ν. Τρυπᾶκης ἱερεὺς, Δ. Μαρκόπουλος διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς, Μαρκόπουλος φοιτητῆς, Β. Π. Δουρμολιάννης δημοδιδάσκαλος, Κ. Ροδίτης, Γ. Θ. Δημητρακαράκος, Γ. Δ. Μιχαλάκος, Ἀναστ. Π. Γουρνᾶς, Π. Θ. Μπουκουβούλακος, Α. Ι. Καστάνης, Κ. Η. Καστάνης, Ν. Παναγιωτοῦνης, Ἰω. Μαριόλας, Γ. Δαιμονάκος, Πέτρος Ἰατρόπουλος, διὰ τὸν ἀγράμματον Ἀριστείδη Γ. Δαμηλῶν, Ν. Παναγιωτοῦνης, Ἡλίας Γ. Δαμηλῶν, Δ. Ἰω. Σάσσαρης, Δ. Η. Κουσουλάκος, Δ. Ἀ. Μοιρέας, Δ. Μαρτάκος.

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν, ἐν Πεταλιδίῳ τὴν 30 Ἰουνίου 1864.

Τὸ ἐπιζοῦν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ συνοικισμοῦ

Δ. Πιεράκος.

Κατάλογος συνδρομητῶν τῆς ἐν Ἀθήναις
Κεντρικῆς Γεωργικῆς Ἑταιρίας

Στ. Βερώνης, Εἰρηνοδίκης Ἀ- μοργοῦ διὰ δρ. 50 κατ' ἔτος· κατ' ἐντολὴν τοῦ Σ. Λεκάτης.	Γεώρ. Ζαβιτσάνος δρ. 25 κατ' ἔτος. Α. Περωτῆς δρ. 50 κατ' ἔτος. Κ. Πάπ.
Περ. Ι. Σούτσος στρατιωτικὸς ιατρός μέλος.	Λέων Μελάς. Σ. Λόντος 25 δρ. κατ' ἔτος. Α. Μπαλάνος.
Χ. Πρετεντέρης Τυπάλδος. Δ. Ὀρφανίδης.	Σίμος Κ. Μπαλάνος ὠσαύτως. Γ. Σουρμελῆς ὠσαύτως.
Α. Κομπατῆς δρ. 100 κατ' ἔτος. Κ. Νέγγης δρ. 25 κατ' ἔτος.	Ν. Νέγγης δρ. 12. Γ. Συμβουλίδης δρ. 100 κατ' ἔτος ἐπὶ δεκαετίαν.
Ι. Β. Χίλλ. δρ. 25 κατ' ἔτος. Θ. Κ. Λαμπαδάριος ἰατρός δρ. 20 κατ' ἔτος.	Γ. Σταματόπουλος ἰατρός πληρεξούσιος Λευκάδος. Κωνστ. Ν. Δόσιος δραχ. 100 κατ' ἔτος. Ἰω. Τζίννης δρ. 25 κατ' ἔτος.
Δ. Δεσποτόπουλος δρ. 20 κατ' ἔτος. Ἐμ. Μανιατάκης. Ἄντ. Μυριολάκης δρ. 25 κατ' ἔτος.	Ἰω. Α. Γκίκας ἐκ Πύργου.
Λεωνίδας Ἰερονόμου Βασιλείου. Ἄνδρ. Δαρειωτῆς	

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἰπῆρχεν ἤδη στοιχειοθετημένη ἡ περὶ τινων αἰτιάσεων καὶ μορφῶν κατὰ τοῦ ἔθνους πραγματεία, ὅτε ἐγένετο ἡ ἀπόπειρα δολοφονίας κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ Κυρίου Κουμουνδούρου. Τὸ στυγερὸν τοῦτο κακούργημα, ὅπως δὴ ποτε καὶ ἀν' ἰατρικῆς ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως, οὐδόλως μεταβάλλει τὰς περὶ τοῦ αἰσίου μέλλοντος τῆς πατρίδος πεποιθήσεις μας.

— Ἀπὸ δέκα καὶ πέντε ἡδὴ ἡμερῶν πίπτει καθ' ἑκάστην σχεδὸν ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἴσως καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Ἑλλάδι βροχὴ ἄφθονος καὶ ἐνίοτε βαγδαϊοτάτη, τὸ ἔκτακτον καὶ παντὴ ἀσύνηδες τοῦτο περιστατικὸν πιθανὸν νὰ προξενήσῃ μεγάλας ζημίας εἰς

τὰς βαμβάκοπαραγωγούς ἐπαρχίας. Ἄλλ' οἶαι δὴ ποτε καὶ ἀν
 ἦναι αἱ ζημίαι αὐταὶ οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλαττώσῃσι
 κατὰ τοσοῦτον τὴν εἰσαγωγὴν χρημάτων, ὥστε νὰ ἐξισωθῇ αὐτὴ
 πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν· ἄλλως δὲ ἄς μὴ λησμονήσωμεν, ὅτι τὸ
 περιστατικὸν τοῦτο τῆς βρογχίτις εἶναι ὄλως ἔκτακτον καὶ πάντῃ
 ἀσύνηθες. Οὐδεὶς ἐκ τῶν ζώντων ἐν Ἑλλάδι γερόντων ἐνθυμεῖ-
 ται νὰ συνῆθῃ ἄλλοτε κατὰ τοιαύτην ἐποχὴν τοῦ ἔτους τοσαύτη
 βρογχίτις, ὅση ἐφέτος. Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ἐπίσης ὅτι οὐ-
 δέποτε ἄλλοτε ἐξισούτο ἡ εἰσαγωγὴ χρημάτων πρὸς τὴν ἐξα-
 γωγὴν.

— Ἐνεκα τῆς πολυομβρίας ἐνέσκηψαν συγνώτεροι διαλείπον-
 τες πυρετοὶ, ἐν οἷς καὶ τινες κακοήθειαι, τινὲς δὲ ἄλλοι συνο-
 δεύονται καὶ μὲ δυσεντερικὰ συμπτώματα, καὶ οὐκ ὀλίγοι μὲ
 τυφοειδῆ κοιλιακά. Μικρὰ προσοχὴ καὶ πείρα ἐκ μέρους τῶν
 ἰατρῶν ἀρκούσι συνήθως ν' ἀνακαλύψῃσι τὸν χαρακτῆρα τῶν
 νοσημάτων τούτων, ἢ δὲ κινίνη συνήθως ἐπαρκεῖ πρὸς ἴασίν
 των· ἐνίοτε μάλιστα ὁ ἰατρός ἀναγκάζεται νὰ παραβλέψῃ ἄ-
 παντὰ τὰ ἐπιφόβα συμπτώματα τῶν λοιπῶν νόθων τρόπων
 τινὰ νοσημάτων καὶ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πυ-
 ρετὸν· τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ ἰατροῦ
 ἐπιπέφει ὡς ἐπὶ τῷ πλεῖστον τὰς προσδοκίας του. Καὶ ταῦτα
 μὲν περὶ τῶν ἰατρῶν, οἱ δὲ μὴ ἰατροὶ καλὸν εἶναι νὰ προσέχωσι,
 διαρκούσης τῆς ἀνωμαλίας ταύτης τῆς ἀτμοσφαιρας· ἰδίως
 ἀναγκαῖον εἶναι νὰ μὴ ἐκτίθενται εἰς τὴν ὑγρασίαν καὶ κατ'
 ἐξοχὴν νὰ φυλάττωσι θερμούς τοὺς πόδας καὶ ὀμαλὴν τὴν
 λειτουργίαν τῆς κάτω κοιλίας· οἱ δὲ ἐπισφαλῆ ἔχοντες τὴν ὑ-
 γειαν καλὸν εἶναι νὰ φορέωσι φλανέλαν καὶ μάλινα τσιράπια
 καὶ βαρύτερα ἐνδύματα ἐνωρίτερον.

— Τινὲς, ἐξ ἀπειρίας ὀρμώμενοι, διαδίδουσιν ὅτι αἱ βροχαὶ
 κατέστρεψαν τὰ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Ἰλισσοῦ γενόμενα ὑπὸ τῆς
 Κυβερνήσεως ἔργα πρὸς αὐξήσειν τῶν ὑδάτων τῆς πόλεως. Δυ-
 νάμεθα νὰ θεβαιώσωμεν μὲ τὸν θετικώτερον τρόπον, ὅτι οὐδὲν
 τούτου ψευδέστερον· ἢ ἐπιτυχία τῶν ἔργων εἶναι πληρεσάτῃ·
 ἐπαυσε δὲ πρὸς καιρὸν ἡ ἐργασία ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ, ἵνα
 προπαρασκευασθῶσι πρότερον τὰ ἀναγκαῖα ὑδραγωγεία. Τὸ δὲ
 προσεχὲς ἔαρ ἐγγυώμεθα, ὅτι ἡ πόλις θὰ ἔχῃ ἄφθονον ὕδωρ,
 ἴσως μάλιστα καὶ ὠραιότατους πηδάκας, ἀν μὴ φεσθῇ δαπάνης
 τινὲς καὶ πρὸς κατασκευὴν τούτων ἢ Κυβερνήσις. Ἰδίως δὲ ἡ
 Δημαρχία θὰ ἔχῃ ἄφθονον ὕδωρ πρὸς κατάβρεξιν τῶν ὁδῶν πρὸς
 πῶτισιν τῶν δένδρων καὶ πρὸς ἐνοικίαςιν.